

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Complectens Constitutiones Benedicti XIV. ab Anno 1752. usque ad
Annum 1757 - Cum Appendice ad Annos 1744. 1745. 1748

Luxemburgi, 1758

Pontificatus Anno XIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74789](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74789)

1753.

1753.

Clerus in ignorantia torpet, ubi Magistris caret, & in Officiorum distributione negligitur.

Synodus Zamoscia decrevit, ut quilibet Episcopus Officiale secularem haberet.

Episcopi Rutheni non sine causa Regularibus potius utuntur.

At Seculares negligendo, horum otium & ignorantiam fovebunt.

Itaque ipsis suadeatur, ut aliqua Eccl. Officia demandent Alumnis Seminarii Wilnen.

Qui tamen noverint se precipue ad animarum curam destinatos esse.

§. 3. Vobis sane presentibus magis, quam Nobis absentibus compertum est, ac rebus ipsis exploratum, quanta apud vos sit Cleri secularis ignorantia: quam non aliunde ortum, causamque habere non ambigimus, quam partim ex Magistrorum illos edocentium penuria, partim ex nulla ipsis injuncta rerum gerendarum cura, partim ex nulla erga eosdem illorum, qui presentunt, diligentia & sollicitudine, qua suaviter fortiterque ad studia capefenda, & negotia ecclesiastica obeunda oblectentur, & incitentur.

§. 4. Ad haec omni procul dubio Venerabiles Fratres vestros, qui Synodum Zamoscia tanta cum Nationis vestrae laude, atque utilitate celebrarunt, extirpanda mala, & bona semina spargenda respexisse, pro certo habemus, cum sess. 3. tit. 7. de Officialibus: statuerunt, ut quilibet Episcopus Officiale habeat secularem, si inter seculares quispiam ad hoc officium idoneus inveniatur.

§. 5. Quoniam autem in sua quisque vestrum Dioecesi (sunt tamen, qui plures habent Ecclesias Cathedrales) quamplures retinere debet Ministros & Officiales, quorum opera in rege earundem Dioecesium vestrarum procuracione, & negotiis uti valeatis; Fratritates vestra viros Regulares potius, quam Seculares ad ministeria hujusmodi sustinenda eligere optatis. Nec Nos, qui aequa lance res expendimus, fallit, Fratritates vestras ideo hanc tenerationem, quod Regulares magis apti, & idonei apud vos reperiantur: nec propterea susceptum consilium institutumque vestrum damnamus: imo, sicut laudamus, ita ob oculos vobis ponere non omittimus, ex neglectu, ut ita dicamus, Cleri secularis ejusdem provenire ignorantiam. Quisque enim ex Clero seculari animum despondet, otioque diffuit, cum cogitat, Regulares potius constitui in iis muneribus obeundis, quae quilibet secularis non repente, sed paulatim sub Magistris & Praeceptoris disciplina instructus, & idoneus aliquando exercere possit.

§. 6. Pastoralis itaque sollicitudinis vestrae partes hac in re adimplendas esse in Domino existimamus, ut curam omnem, studiumque vestrum collocetis, ne Adolescentes Alumnos Nationis vestrae ex memorato Wilneni Seminario deinceps, exacto studiorum curriculo, egressos, aliqua Ecclesiastici Ordinis & Officii procuracione destitui patiamini: sed statim quodcumque opus, quodcumque ministerium ad ecclesiasticas res pertinentia illis demandetis oportet, ut injuncto quisque priori muneri satisfacere, deinde ad majora per gradus etiam gravissima promoveri possit officia. Hac profecto agendi ratio tamquam lucidissimum exemplum ab aliis spectata unicuique (ducitur enim juvenis maxima spe gloriae, & utilitatis) erit incitamento non levi, ut quisque, dummodo non sit ingenio malo, pravoque praeditus, bellum otio, vitiiisque indicat, & ad labores perferendos, virtutesque assequendas hilari, promptoque animo contendat, & adnitatur. Verum commendationem hanc nostram, & exhortationem pro Alumnis Collegii Wilnenis ad officia, & munera in Curis vestris, quoad vobis integrum erit, promovendis non ita accipiendam esse volumus, & declaramus, ut iidem Alumni existiment, se ad illa officia, & munera dumtaxat eligi debere, sed in primis teneri, imo, quatenus opus fuerit, cogi etiam ad sustinenda, & administranda Parochiarum onera, & animarum salutem procurandam.

§. 7. Ceterum, Venerabiles Fratres, dum majora nobis a perfecta sapientia, prudentia,

zeloque vestro pro certo pollicemur hac in re argumenta, Fratritatibus vestris Apostolicam Benedictionem studiose vestrae voluntatis pignus peramanter impertimur.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 14. Augusti MDCCCLIII. Pontificatus Nostri Anno Decimotertio.

Cajetanus Amatus.

Jurisdicção Reçtoris Carpendoraten, in Causis Civilibus, Criminalibus, & Mixtis, nec non in economicis rebus definitur, ac circumscribitur.

Venerabili Fratri Nostro Silvio S. R. E. Cardinali Valenti Episcopo Sabinesi, Status nostri Ecclesiastici Secretario, ejusdem S. R. E. Camerario, & Congregationis Status nostri Avenionensis Praefecto.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noster, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

TIU praeter ceteris Venerabilibus Fratribus Nostri Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus Collegis tuis, Venerabilis Frater noster, quem in cunctis Apostolicae hujus Sanctae Sedis, & Catholicae Ecclesiae negotiis summa cum fide, sollicitudine, vigilantia, prudentia, ac zelo obeundis transgredientisque magna cum Pontificii animi nostri voluptate, ac levamine experimur alacrem, & integerrimum Ministrum, & Coadjutorem, rebus ipsis, in quarum omnium partem nobiscum advocaris, magis magisque compertum exploratumque est, quibus in dies Nos urgemur curis, quibus obruimur laboribus, ut praeter incredibilem omnium Ecclesiarum sollicitudinem, omnem operam studiumque in primis collocemus, quo, e medio sublatis dissidiis, litibus, & contentionibus Status nostri Ecclesiastici non solum Praesides, & Ministri, Gubernatores, Rectores, ac Vicelegatiis, quibus decet, observantia & honoris argumentis inter se invicem prosequentes, collata sibi quisque munera pro dignitate, pace, ac tranquillitate exercere valeat; sed Civis etiam, & Subditi debita ipsis obsequia, & officia deferentes, eosdem majori cum veneratione spectent, adeant, & tanquam patres potius quam superiores diligant, & honorent.

§. 1. Quoniam autem, sicut jamdudum accepimus, & Fratritati tuae perspectum est, variae, nec contemnendae controversiae, ac dissensiones inter dilectos Filios Magistrum pro tempore existentem Vicelegatum nostrae Civitatis, & Status Avenionensis, ac pro tempore iidem existentem Rectorem nostrae pariter Civitatis Carpendoratenensis, & Comitatus Vindascini exortae sunt, quae non minus Jurisdictionem civilem, & criminalem ejusdem Reçtoris, quam nonnulla honorificentiae jura respiciunt. Nos sane, ut justam, stabilemque haece in rebus servandam normam, regulamque praescriberemus, qua fieret, ne futuris temporibus ulla prorsus hac in parte controversiae, & contentiones inter duos Apostolicae hujus Sanctae Sedis Ministros, etiam cum non levi publica pacis, boni, atque utilitatis praerjudicio, ac detrimento, exoriantur, particularem nonnullorum Cardinalium, & Romanae Curiae Praelatorum Congregationem deputavimus, apud quam iidem contententes sua quisque rationum momenta, controversaque jura adduxit.

§. 2. Haece vero omnibus accuratè discussis, & expensis, atque ad Nos relatis, ac per Nos

pariter

Dar. Pont. A. XIII. 14. Augusti 1753.

XXI.

Exordium.

Controversiae inter Vicelegatum Avenionensem, & Rectorem Carpendoratenensem exortae.

Definitur a Pontifice nihil laesit, immo confirmatur.

1753.

maius Civium
privilegiis.

pariter consideratis, in eam tandem devenimus resolutionem, determinationem, ac sententiam, ut infra, aperte tamen declarantes per infra statuendam resolutionem, determinationem, ac sententiam ne minimam quidem lesionem, aut præjudicium privilegii, & exemptionibus a quibuscumque Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris quocumque tempore dilectis Filiis habitatoribus Comitatus Vindascini, & Civibus dictæ Civitatis Carpentoratenfis quomodolibet concessis illatum esse, aut fore inferendum; quin imo privilegia, & exemptiones huiusmodi (dummodo actu sint in usu, & viridi observantia) tenore præsentium Apostolicæ auctoritate expressè confirmamus, & quatenus opus sit, iterum concedimus.

§. 3. Itaque motu proprio, & ex certâ scientiâ, ac maturâ deliberatione nostris, deque Apostolicæ Potestatis plenitudine, tenore præsentium, & Apostolicâ quoque auctoritate volumus, statuimus, & mandamus, ut modernus, & pro tempore existens Civitatis Carpentoratenfis, & Comitatus Vindascini Rector, quippe qui per Apostolicas in simili forma Brevis Literas a Romano pro tempore existente Summo Pontifice deputatur, & constituitur, eam Jurisdictionem habeat, atque exerceat, quæ eidem præscripta reperitur in Apostolicis sub plumbo literis anno MD. a fel. rec. Julio Papa II. Prædecessore nostro datis, nimirum ut non solum ipse moderus Rector a Nobis alias deputatus, & constitutus, verum etiam alii deinceps a Successoribus nostris Romanis Pontificibus in futurum in Civitate Carpentoratenfi, & Comitatu Vindascino deputandi, & constituendi ordinariam suam tam in Causis civilibus, quam criminalibus, ac mixtis Jurisdictionem, sub infra statuendis tamen modificationibus, omnino exercere possint, ac valeant.

§. 4. Ac primum quidem, ut in Causis criminalibus, in quibus pœna corporis afflictiva necessariò infligenda erit, ipse Rector suam sententiam, sive Decretum, quamvis inquisiti ad nostram Avenionensem Legationem minimè appellent, executioni demandare non valeat, nisi prius Sententia, sive decretum ejusmodi fuerit expensa, vel expensum, atque confirmata, vel confirmatum à solita Congregatione Criminali in eadem Civitate Avenionensi; & ab ipso Magistro Vice-legato nostro, à quo in huiusmodi Jurisdictionis exercitio memoratus Rector dependere debet, ac tenetur.

§. 5. Deinde, ut idem Rector Causas criminales tunc dumtaxat cognoscat, earumque processus conficiat, cum Magister Vice-legatus sæpèdictus cognitionem, confessionemque huiusmodi ad se advocare nolit; ita tamen, ut advocatio cognitionis, confessionisque præfata iustis de causis faciendâ minimè interdicta censeatur Legatis, sive Vice-legatis Avenionensibus, juxta resolutionem ab hac Congregatione nostra Avenionensi, die IX. mensis Septemb. anno MDCCIV. initam, & præceptam.

§. 6. Præterea quoad Causarum civilium cognitionem, quæ quidem respiciunt Cives & habitatores Civitatis, & districtus Carpentoratenfis, debet ipse Rector tanquam Judex ordinarius in prima Instantia procedere, dummodo ad quemlibet litigantium non competat privilegium legis *Unica*, vel aliud legale privilegium, cujus vigore de Jure valeat forum Judicis ordinarii declinare, & immediatè ad superiorem Judicem appellare.

§. 7. In iis verò Causis civilibus, de quibus jam Baronales Judices, alique Judices, & Tribunalia subalterna suam protulerunt sententiam, ad eundem Rectorem cognitio causarum in secunda, vel tertia instantia competit, si Reus omisso medio immediatè ad Tribunal Vice-legati appellare nolit.

§. 8. Insuper quod in Causis criminalibus tunc dumtaxat necessarium sit Carthellos, sive Citationes propria manu Vice-legati subscribi debere; cum agi contingit de impedienda, sive suspendenda prosecutione processus in sua ordinaria, quemadmodum in sua Regula, sive ordinatione anno MDCX. proposita bo. mem. Magister Nicolinus præscripserat.

§. 9. Secus verò in cæteris casibus, vide licet cum agitur de Recursu, sive appellatione à quolibet Decreto, sive Sententia definitiva Rectoris ad Vice-legatum faciendâ, sive interponenda, huiusmodi subscriptio Vice-legati haud necessaria reputatur, cum satis sit simplex, vel authenticum Decreti, sive Sententiæ exemplar producere, vel exhibere.

§. 10. Porro volumus, & mandamus, ut Carthelli, Citationes, & Mandata quæcumque, à Vicelegatione Avenionensi, multo magis ab hac Romana Curia expedita, in Civitate Carpentoratenfi, & universo Comitatu Vindascino, absque ulla prorsus Rectoris fortasse prætendentis *Visa*, sive *Exequatur*, debite executioni demandari possint, & debeant.

§. 11. Ad Vice-legatos sanè pro tempore existentes spectat, atque ipsi debent recognoscere, & approbare tabellas rationum non solum sæpèdictæ Civitatis Carpentoratenfis, verum etiam omnium Communitatum Comitatus Vindascini; neque ullam de quacumque alia recognitione, & approbatione, à quocumque sive facta, sive faciendâ rationem habere.

§. 12. Rectores verò pro tempore existentes nequeunt proponere, & publicare, neque bannimenta quæcumque pro Gubernio, etiam si æconomico Civitatis Carpentoratenfis, neque Bannimenta, neque Edicta generalia, quæ Comitatum Vindascinum respiciunt, nisi prius Vice-legati, de iisdem instructi, eadem approbaverint.

§. 13. Rectores pariter, neque in publicis Actis, neque in qualibet etiam occasione debent sibi tribuere titulum, sive denominationem Gubernatoris Comitatus, sed dumtaxat Rectoris Carpentoratenfis, & Comitatus Vindascini; quemadmodum neque debent prætere, & uti titulo Illustrissimi, & Reverendissimi insimul, sed solo Illustrissimi; neque uti, & deferre habitum Prælatium, sive violaceum, sive nigrum, cum Rocheto, & Mantelleta, quamvis privilegio Notarii, Prothonotarii nuncupati, insigniti.

§. 14. Volumus tamen, iis in locis, & casibus, in quibus de præterito Rectores per abusum habitum ejusmodi Prælatium deferre consueverant, deinceps non nisi uti Mantellone violaceo, ad instar nostrorum Cubiculariorum ab honore dictorum.

§. 15. Nunquam Rectoribus licitum esse volumus, quinimo inhibemus dare quoscumque *salvos conductus*, sive *concessiones Territorii* dictas, iis, qui sibi per fugium quærunt in Comitatu Vindascino; elargimur tamen ipsis facultatem concedendi formulam illam *Pareatis*, vel *Exequatur* in casibus civilibus tantum, dummodo fuerint requisiti per solitas litteras requisitoriales à Judicibus, sive aliis personis, diverso dominio subjectis.

§. 16. Itidem Rectoribus inhibendum esse declaramus, se se in rebus ad Cameram Carpentoratenfis Civitatis, & Comitatus Vindascini pertinentibus quomodolibet immiscendi, & ingerendi; cum negotia huiusmodi ad Præsidentem Apostolicæ Cameræ Carpentoratenfis dumtaxat spectent.

§. 17. Quoad autem propinas in causis à Rectoribus percipiendas, exigendasque, servetur omnino taxa statuti, & taxa quoque cl. mem. Octavii Cardinalis Aquaviva.

1753.

Carthelli sive
citationes
quando ne-
cesse sit Vice-
legati manu
subscribi.Quid si aga-
tur de appel-
latione a Sen-
tentia vel De-
creto definiti-
vo Rectoris.Citationes à
Vice-legato,
vel à Curia
Romana ex-
peditæ non
indigent ex-
equatur Recto-
ris.Vice-legati
est tabellas
rationum ap-
probare.Rectores in-
consulto Vi-
ce-legato Bâ-
nimenta non
proponant.Quibus titu-
lis & insigni-
bus utantur.Salvos condu-
ctus concedere
nequeunt.Nec se immil-
ce e rebus
spectantibus
ad Cameram
Carpentora-
ten., & Vin-
dascinam.In propinis
quæ taxa ser-
vanda.

1753.

Homagia tamen excipiunt nomine S. Sedis.

Quos deputent iustitiae Ministros.

Consulium Electioni forma praescribitur.

Deliberationes Consilii Civitatis Carpentoraten & Comitatus Vindascini a quibus probandae.

Designatur Executor cum facultatibus.

Firmantur superius Statuta.

Derogatur contrariis.

§. 18. Quoad vero homagia obedientiae, & fidelitatis a tribus Venerabilibus Fratribus Comitatus Vindascini Episcopis, & Baronibus, & Feudatariis Feuda in eorum Comitatu possidentibus, & a Consulibus, Magistratibus, & Universitatibus praestanda, no mine Apostolicae hujus Sanctae Sedis excipere possunt Rectores, solo dumtaxat induti habitu praedicto Mantellone, quo utuntur nostri ab honore Cubicularii.

§. 19. Porro electio, & deputatio Ministrorum iustitiae, aliorumque Officialium Carpentoraten Civitatis, praeter unicos lictores, Satellites sive Apparitores, Birri dictos, a Rectoribus eligendos, & deputandos, iidem inhibita quoque est.

§. 20. Electionem vero Consulium ipsius Civitatis Carpentoratenfis, quae alias ita fieri solebat, nimirum, ut ex tribus personis per Rectores propositis una a Consilio Carpentoratenfi eligeretur in Consulem, volumus, & mandamus, ita deinceps habendam esse, ut tres personae a Rectoribus proponende, prius a Vicelegatis approbate esse debeant, ac sint.

§. 21. Quamvis demum deliberationes quascumque a Consiliis tam Civitatis Carpentoratenfis, quam omnium Communitatum Comitatus Vindascini, etiam super oneribus, sive impositionibus Censuum, Tributorum, vulgo Tagiarum, sive Collectarum, atque aliorum similibus antehac susceptas factasque, Rectores pro tempore existentes approbare, & confirmare soliti fuerint; tamen, attentis abusibus, & inordinationibus, quae usque ad hanc diem intercesserunt, volumus pariter, & mandamus, ut deinceps cum deliberationes huiusmodi Consiliorum videantur completi, & continere considerabiles sumtus, & onera, sive impositiones Censuum, novorumque Tributorum, sive Tagiarum, Collectarumque, dictae deliberationes expresse approbari, & confirmari debeant vel a Vice-legatis, vel ab ipsa Congregatione Avenionensi; nec unquam sufficiat approbatio, & confirmatio Rectorum.

§. 22. Quocirca, ut omnia, & singula antedicta a nobis declarata, statuta, praescripta, ac mandata, debitae executioni demandentur, & serventur exactius, Tibi, Venerabilis Frater noster, committimus, & injungimus, ut pro tua, & nostra in praemissis auctoritate praesentes nostras litteras, postquam typis impressae fuerint, in ipsa Civitate nostra Avenionensi, & Civitatibus, & locis Carpentoratenfis, & Comitatus Vindascini publicari & proponi, exactamque omnium & singulorum in ipsis Litteris nostris contentorum dispositionem observari facias, cures, & praecipias; contradictores quoslibet, & rebelles, ac praemissis non parentes per sententias, censuras, & poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compellendo; Tibi namque, venerabilis Frater noster, facultates omnes ad huiusmodi negotium necessarias, & opportunas, motu, & potestate, & auctoritate similibus impertimur.

§. 23. Decernentes praesentes Litteras, & in eis contenta quaecumque semper firma, valida, & efficacia existere, & fore, suoque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, & ab illis, ad quos spectat, & pro tempore quodcumque spectabit, inviolabiliter observari debere; sicque & non aliter in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, & definiti debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus nostra, & Cancellariae nostrae Apostolicae regula de Jure quaesito non tollendo, dictarumque Civitatum, & Comitatus etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus,

privilegiis quoque, indutiis, & Litteris Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 24. Volumus autem, ut earumdem praesentium Litterarum transmissis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in Judicio, & extra adhibeatur, quae ipsis Praesentibus adhiberetur, si forent exhibite, vel ostensa.

Interim Fraternalitati tuae Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die xxviii. Augusti MDCCLIII. Pontificatus Nostri Anno decimo quarto.

Cajetanus Amatus.

Loco + Sigilli.

Exemptio Canoniorum Regularium & Monialium Ordinis Praemonstratensis ab omni Superioritate, Jurisdictione, Visitatione quoruncumque Ordinariorum per Praedecessores Pontifices, & praesertim Alexandrum V. concessa, innovatur ac confirmatur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

IN supereminenti Apostolicae Dignitatis Solio, Divina disponente Clementia, meritis licet imparibus constituti, illiusque vices in Terris gerentes, qui gloriosus regnat in Coelis, ad ea, per quae Religiosorum Ordinum, praesertim meritum gloria, & sanctitatis gratia redolentium quiete, & tranquillitate procurari jugiter valeat, peculiari affectione libenter intendimus, ac propterea gratias, & exemptionis privilegia eis a Summis Pontificibus concessa, quamvis aliqui eadem impugnaverint forsitan contendant, auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, confirmare non dedignamur, ac alias Pastoralis Officii Nostri partes favorabiliter interponimus, prout eorundem Ordinum, eorumque Monasteriis Praesidentium Personarum qualitatibus matura deliberatione pensatis, ad Omnipotentis Dei laudem, & gloriam, Ordinum quoque huiusmodi conservacionem conspicimus in Domino salubriter expedire.

§. I. Sanè pro parte Dilecti Filii Nicolai Meyers moderni Procuratoris Generalis Canoniorum Regularium Praemonstratensium Ordinis Laudunen, aliarumque Civitatum, & Dioecesium Nobis nuper exhibita petito continebat, quod alias videlicet de Anno Domini Milleesimo quadringentesimo nono felicitis recordationis Alexander Papa V. Praedecessor Noster per binas suas Litteras Apostolicas, Monasterium dicti Ordinis Laudunen. Dioecesis, illiusque Abbatem, & Conventum, ac universum Ordinem huiusmodi una cum omnibus bonis, & Personis etiam utriusque sexus ab omni superioritate, dominio, Jurisdictione, ac Visitatione cujuslibet Ordinarii exemptis, & respectively exemptos declaravit, ac Sedi Apostolicae immediate subiecit, quod etiam alii Romani Pontifices praefati Alexandri Successores, & Praedecessores Nostri, & in Concilio generali Basileensi. pie memoriae Martinus Papa etiam V. Praedecessor Noster respectively declararunt, quarum quidem litterarum praefati Alexandri Praedecessoris primo loco editarum tenor est, qui sequitur.

Fides exemplis asseritur.

Dat. Pont. Anno 14. die 28. Augusti 1753.

XXII.

Procurium.

Regularium exemptio & privilegia quibus fundamentis innixa.

Amplissima exemptio Canoniorum Praemonstratensium a Praedecessoribus Pontificibus praesertim vero ab Alexandro V. concessa.

1753.
Ejusdem
litterarum
inscribitur.Causæ in-
dulgentiæ ex-
emptionis.Personalis.
Realis, & Lo-
calis exemp-
tio a quibus-
cumque Supe-
rioribus,
& receptio
sub Protec-
tione S. Se-
dis.Cujus ratio-
ne annuus
Census pen-
sionandus.

§. 2. *Alexander Episcopus Servus Servorum Dei.* Ad futuram rei memoriam. Excitat nostræ mentis arcanum specialis affectio, qua Dilectos Filios Abbatem, & Conventum Monasterii Præmonstratensis Laudunen. Diocesis sumus hactenus prosequuti, & paterno prosequi studio non cessamus, ut circa statum ipsorum, nec non Dilectorum Filiorum Abbatum, Prælatorum, Priorum, Præpositorum, Decanorum, Canonicorum, Conventuum, Donatorum, ac Dilectarum in Christo Filiarum Abbatissarum, Priorissarum, Monialium, Conventuum, & Personarum in humilitatis spiritu in Monasteriis, sive in Locis ejusdem Ordinis Domino famulantium attentæ considerationis intuitum dirigentes, eo circa ipsorum quietem ferventius laboramus, ut fecundius illorum Religio fructum in eis afferat salutarem, & laudabilibus possit in Domino proficere incrementis.

§. 3. Hinc est, quod Nos nonnullorum Romanorum Pontificum Prædecessorum Nostrorum vestigiis inherentes, prædictos Abbates, Priores, Prælatos, Præpositos, Decanos, Canonicos, Conventos, Donatos, Abbatissas, Priorissas, Moniales, & Personas cum omnibus Membris, Curibus, Grangiis, Domibus, Possessionibus, & Personis dependentibus in eisdem, nec non bonis mobilibus, & immobilibus; ac aliis rebus quibuscumque, quæ in præsentiarum possident, ac in futurum, dante Domino, poterunt legitime adipisci, nec non Ecclesias, ac alia loca ab eisdem Monasteriis dependentia ab omni superioritate, dominio, jurisdictione, nec non visitatione quorumcumque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum quorum libet Judicium Ordinariorum, & Officialium Ecclesiasticorum plenarie de specialis dono gratiæ cum moderatione infrascripta eximimus, & totaliter liberamus, illaque ad jus, & proprietatem Beati Petri Apostoli, & Sedis Apostolicæ, ac sub eorum speciali protectione suscipimus, atque nostrâ; Decernentes Præmonstratense, & alia Monasteria, nec non Abbates, Prælatos, Priores, Præpositos, Decanos, Canonicos, Conventos, Donatos, Abbatissas, Priorissas, Moniales, Conventus, Personas cum Membris, Curibus, Grangiis, Domibus, Possessionibus, Bonis, Rebus Ecclesiasticis, & aliis locis supra dictis præfate sedi soli, & immediata subiacere; ita quod Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Justices Ordinarii, & Officiales prædicti etiam ratione delicti, aut contractus, vel rei, de qua agi continget, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, non possint autoritate Ordinaria in Abbates, Prælatos, Priores, Præpositos, Decanos, Canonicos, Conventos, Donatos, Abbatissas, Priorissas, Moniales, Conventus, Personas, Monasteria, Prioratus, Membra, Ecclesias, aut loca prædicta, utpotè prorsus exempta, excommunicationis, suspensionis, aut interdicti sententias promulgare, aut potestatem, dominium, seu jurisdictionem aliquam exercere, felicitis recordationis *Innocentii Pape IV.* Prædecessoris Nostri circa exemptos edita, quæ incipit *Volentes*, ac aliis Constitutionibus Apostolicis in contrarium editis non obstantibus quibuscumque.

§. 4. Volumus autem, quod Abbas, qui nunc est, & Successores sui Abbates, qui erunt pro tempore dicti Monasterii Præmonstratensis, ac hujusmodi Conventus, ad judicium perceptæ a Nobis hujusmodi libertatis sex florenos auri de Camera in Festo Beatorum Pe-

tri, & Pauli Apostolorum annis singulis Camere Apostolicæ solvere teneantur.

§. 5. Decernimus insuper quaslibet excommunicationum, suspensionum, & interdicti sententias, ac processus quoscumque, qualvis penas, atque sententias continentes, quos, & quas contra Abbates, Prælatos, Priores, Præpositos, Decanos, Canonicos, Conventos, Donatos, Abbatissas, Priorissas, Moniales, Conventus, Personas præsentis, & postero, Monasteria, Prioratus, Membra, Ecclesias, & Loca supra dicta, contra tenorem exemptionis hujusmodi, quomodolibet promulgari, & haberi contigerit, irritos, & inanes, quoque per hujusmodi exemptionem, & alia supra dicta, privilegiis, libertatibus, immunitatibus, & Indulgentiis, Abbatibus, Prælatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Canonicis, Conventibus, Donatis, Abbatissis, Priorissis, Monialibus, Personis, Conventibus, Monasteriis, Prioratibus, Membris, Ecclesiis, & Locis prædictis concessis, & quæ in suo robore permanere volumus, ac quoad procuraciones in locis, seu Ecclesiis Monasteriorum, & Membrorum prædictorum recipi consuetas, & quoad Jurisdictionem omnimodam, in eisdem Patriarchalibus Ecclesiis, quantum ad ea, quæ Curam animarum concernunt, etiam Curam hujusmodi per Canonicos dicti Ordinis exerceri consueverit, Diocesanis Locorum, seu quibuscumque aliis nullum præjudicium generetur.

§. 6. Præterea omnes libertates, & immunitates a Prædecessoribus Nostri Romanis Pontificibus, nec non Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, eisdem Monasteriis, Prioratibus, Membris, Ecclesiis, & Locis concessas, nec non libertates, & exemptiones Sæcularium exactio a Regibus, aut Principibus, vel aliis Christianidelibus rationabiliter eisdem Abbatibus, Prioribus, Prælatibus, Præpositis, Decanis, Canonicis, Conventibus, Donatis, Abbatibus, Monialibus, & Personis, nec non Monasteriis, Prioratibus, Membris, & locis hujusmodi indulta, ac etiam eorundem Abbatum, Priorum, Prælatorum, Præpositorum, Decanorum, Canonicorum, Conventuum, Donatorum, Abbatissarum, & Personarum antiquas, & rationabiles consuetudines, autoritate prædicta confirmamus, & præsentis scripti patrocinio confirmamus.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ exemptionis, liberationis, Constitutionis, susceptionis, voluntatis, confirmationis, & communitatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Pisis secundo Kalendas Augusti Pontificatus Nostri Anno primo.

§. 8. Aliarum verò Litterarum Apostolicarum ejusdem Alexandri Prædecessoris secundo loco editarum tenor etiam sequitur, & est talis:

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Cum de indultis, & gratiis Apostolicis dubitatur, decet, ut dubia hujusmodi, oraculo Summi Pontificis declarentur. Sanè dudam nonnullorum Romanorum Pontificum Prædecessorum Nostrorum vestigiis inherentes, Monasterium Præmonstratense Laudunen. Diocesis, nec non Dilectos Filios Abbates, Priores, Præpositos, Decanos, Canonicos, Conventos, Donatos, & Dilectas in Christo Filias Abbatissas,

1753.

Irrita declaratur, quæ una e contra sic exemptos contigerit attentari.

Opportuna exemptionis moderatio.

Præsertim in concernentibus curam animarum.

Confirmantur re, qua exemptionis, & privilegiorum indulta a quibuslibet obtenta.

Iteratæ Alexandri Litterarum.

Concessa in Superioribus Litteris exemptio.

Ac moderatio commemoratur.

Exortaque de ea controversia opportuna declaratione tolluntur.

„ Priorissas, Moniales, & Conventus Monasteriorum, & Locorum Præmonstratensis Ordinis, cum omnibus Membris, Curibus, Grangiis, Domibus, Possessionibus, & Personis dependentibus in eisdem, nec non Bonis mobilibus, & immobilibus, ac aliis rebus quibuscumque, quæ tunc possidebant, & in futurum, dante Domino, possent iusto titulo adipisci, nec non Ecclesias, & alia Loca ab eisdem Monasteriis dependentia ab omni superioritate, dominio, Jurisdictione, nec non Visitatione quorumcumque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum quorumcumque Judicum Ordinariorum, & Officialium Ecclesiasticorum plenariè cum modificatione infra scripta per alias nostras Litteras exemimus, & totaliter liberavimus; Ita quod Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Judices Ordinarii, & Officiales prædicti, etiam ratione delicti, aut contractus, vel rei, de qua agi contingeret, ubicumque committeretur delictum, iniretur contractus, aut res ipsa consisteret, non possent autoritate Ordinaria in Abbates, Prælatos, Priores, Præpositos, Decanos, Canonicos, Conversos, Donatos, Abbatissas, Priorissas, Moniales, Conventus, Personas, Monasteria, Prioratus, Membra, Ecclesias, & Loca prædicta, utpotè prorsus exempta excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias promulgare, aut potestatem, dominium, seu Jurisdictionem aliquam exercere, quodque per hujusmodi exemptionem, & alia supradicta quoad procuraciones in Locis, seu Ecclesiis Monasteriorum, & membrorum prædictorum recipi consuetas, & quoad Jurisdictionem omnimodam in eisdem Parochialibus Ecclesiis quantum ad ea, quæ curam Animarum concernerent, etiam si Cura hujusmodi per Canonicos dicti Ordinis exerceri consuevisset, Diocesanis Locorum, seu quibusvis aliis nullum præjudicium generaretur, prout in ipsis Litteris plenius continetur.

„ §. 9. Cum autem, sicut accepimus, nonnulli de modificatione hujusmodi disceptantes, Diocesanos prædictos nedum in Canonicos Monasteriorum, seu Locorum prædictorum, qui pro tempore curam exercent, & Ecclesias, seu Loca regunt, antedicta ratione Curæ hujusmodi Jurisdictionem, potestatem, & dominium habere; verum etiam Abbates, Priores, Præpositos, Decanos, Canonicos, Conversos, Donatos, Abbatissas, Priorissas, Moniales, Conventus, Personas, Monasteria, Prioratus, Membra, Ecclesias, & Loca prædicta quoad certas procuraciones, & alia jurisdictionalia præstanda, dicta exemptione non obstante, ipsis Diocesanis subesse prætendant: Nos ad omne ambiguitatis tollendum dubium in præmissis, quod si Canonici, qui curam exercebunt, & Ecclesias, seu loca hujusmodi regunt pro tempore, Diocesanis, aut aliis locorum Ordinariis hujusmodi, quoad exercitium hujusmodi Curæ Animarum dumtaxat, subesse, & ratione earundem Ecclesiarum Episcopalia jura solvere, aliaque ipsarum Ecclesiarum onera supportare, & respondere teneantur: Abbates tamen, Priores, Præpositos, Decanos, alios Canonicos, Conversos, Donatos, Abbatissas, Priorissas, Moniales, Conventus, personas, Monasteria, Prioratus, Membra, Ecclesias, & loca præfata a præstatione procuracionum, & aliorum Jurisdictionalium quorumcumque, nec non jurisdictione, potestate & dominio præfatis, liberos, & immunes existere autoritate Apostolica tenore præsentium declaramus. Decernentes ex tunc irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis autoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, & Constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare

„ præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Bononiæ Kalendis Martii Pontificatus Nostri Anno Primo.

„ §. 10. Cum autem, sicut eadem petitio subjungebat, nonnulli locorum Ordinarii, non obstantibus exemptione, & declaratione hujusmodi exemptionem præfata impugnare forsitan prætendant, proptereaque dictus Nicolaus plurimum cupiat binas supradictas Litteras Alexandri Prædecessoris præfati ad quascumque difficultates, & prætensiones super exemptione præfata, qua dictum Ordinem semper gavissimum fuisse, & gaudere Nobis est notum, ab eisdem Ordinariis excitas tollendas; & pro exemptionis præfate majori subsistentia per Nos, & Sedem Apostolicam, ut infra, approbari, & confirmari. Quare pro parte dicti Nicolai Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus sibi in præmissis opportunè providere de benigne Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui quantum cum Domino possumus, singulorum Ordinum pacem, & in securitate conservationem per Privilegiorum eisdem concessorum stabilitatem paternis, & sinceris desideramus affectibus, eundem Nicolaum specialibus favoribus, & gratis prosequi volentes, & a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliusque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & penis a Jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati binas præfatas Litteras dicti Alexandri Prædecessoris, & in eis contenta quæcumque Apostolica autoritate tenore præsentium perpetuè approbamus, & confirmamus, illisque inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus.

„ §. 11. Præfentes quoque Litteras Apostolicas semper, & perpetuè validas, & efficaces esse, & fore suosque plenarias, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac omnibus, & singulis, ad quos quomodolibet nunc spectat, & spectabit pro tempore in futurum, firmiter, & inviolabiliter observari debere, ac nullo unquam tempore, ex quocumque capite, vel qualibet causa quantumvis juridica, & legitima, etiam ex eo, quod quicumque locorum Ordinarii, aut alii in præmissis, & circa ea quomodolibet, & ex quavis causa, ratione, actione, vel occasione Jus, vel interesse habentes, aut habere prætendentes, illis non consenserint, nec ad id vocati, citati, & auditii fuerint, & causæ, propter quas eadem præfates Litteræ emanaverint, adductæ, verificatæ, & justificatæ non fuerint, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, seu invaliditatis vitio, seu intentionis nostræ, aut Jus, vel interesse habentium consensu, aut quolibet alio quantumvis magno, substantiali ac individuum mentionem, & expressionem requirent. defectu, aut ex quocumque alio capite notari, impugnari, invalidari, retractari, aut ad viam, & terminos Juris reduci in Judicio, vel extra posse, neque ipsas præfatas Litteras sub quibusvis similibus, vel dissimilibus gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aliusque contrariis dispositionibus comprehendi, sed semper, & omnino ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, repositas, & plenariè reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori Data per dictum Nicolaum modernum, ac pro tempore existentem primodicti Monasterii Abbatem, quandocumque eligenda concessas esse & fore, sicque & non alias in præmissis omnibus, & singulis, per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegates quavis autoritate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, dictæque Sedis Nuncios judicari, & definituri debere; & si secus super his a quoquam quavis autoritate

scienter,

Excitatis iterum, vel prævisis de eadem exemptione controversiis.

Occurrit Pontifex confirmando superius relatas Alexandri Litteras.

Clausule & Decreta pro præmissorum hinc inde.

Aliiter iudicari prohibetur.

Scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Derogatio contrariis.

§. 12. Non obstantibus quibusvis etiam in synodalibus, provincialibus, universalibus, generalibusque Conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac primodicti Monasterii, & Ordinis præfati etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis quibusvis Superioribus, & personis in genere, vel in specie etiam in contrarium præmissorum forsitan quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, aliàs de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut etiam aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent eisdem præsentibus, pro plene, & sufficienter expressis, ac insertis habentibus, illis aliàs in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat latissime, & plenissime, ac specialiter, & expressè harum quoque serie derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, roboris, adjectionis, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Pontif. anno 14. 11. Sept. 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio, Tertio Idus Septembris, Pontificatus Nostri Anno Quartodecimo.

Ph. Rinaldi. Ph. Frigerius. F. Pratesi. I. Rey. I. Miliatius. I. M. Travagli pro Rmo Correctore. Loco † Plumbi. I. Rosa.

XXIII.

Oppidum Mathelicæ in Picæno ad primævum Statum Civitatis reintegratur, & quatenus opus sit, ex integro erigitur, ac instituitur, cum omnibus honoribus, juribus, & prærogativis, cæteris ditionis Pontificiæ Civitatis competentibus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

CIRCUMSPECTA Romani Pontificis gratiarum Dispensatoris providentia devotos, & fideles suos, & Temporalis S. R. E. Ditionis Subditos, præsertim illos, qui sinceræ fidei, & devotionis affectum erga Apostolicam hanc Sanctam Sedem gerere comprobantur, amplioribus honoris, decoris, & honorificentie Titulis, nec non specialis benevolentie favoribus amplecti solet, prout Personarum, Locorumque qualitatibus, & meritis conspicit convenire.

Terra Mathelicæ antiquus titulus, & juribus Civitatis gavisa fuit.

§. 1. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt Dilecti Filii Consalonensis, & Priores Terræ

nostræ Mathelicæ, repræsentantes etiam dilectos Filios illius Universitatem, & Homines, quod Terra prædicta transactis temporibus, non solum titulo, verum etiam honoribus, & prærogativis, quibus Nobiles, & præcipuæ Civitates, potissimum ejusdem Status Nostri Ecclesiastici gaudere solent, semper fuerit gavisa, quod autem dictos honorem, & Titulum Civitatis aliàs meruerit, manifestum apparet tum ob illius ab ultima antiquitate fundationem, prout Historici multa eruditione clari; illam nempe post seculum ab Urbe condita, evenisse asserunt, tum quia tempore Romanæ Reipublicæ, & Imperatorum inter magis conspicua, & illustriora Picæni Municipia habebatur, propter illius Cives in bello præstantes, & Incolarum frequentiam, ac demum ab initio Catholicæ Ecclesiæ gloria Cathedralis Episcopalis claruit, prout testantur bonæ mem. Equitius, qui Concilio Romano anno 487. celebrato interfuit, & Florentinus Episcopi Mathelicenses, qui damnationem in Civitate Constantinopolitana contra Theodorum Episcopum Cæsareæ a se. record. Vigilio Romano Pontifice Prædecessore Nostro latam, subscripsit. Postmodum verò ob temporum vicissitudines non solum prædictis honore, & gloria Cathedralis Ecclesiæ, quippe quæ Cathedrali Ecclesiæ Camerineni canonice unita fuit, verum etiam ejus decore paulatim fuit privata, itaut a plerisque Populorum deinde tanquam minimè illustri, & antiqua Picæni Civitas habita fuerit: quamvis interea quamplurimi ex ea tum pietatis, & sanctitatis, tum literarum, & armorum laude illustres Viri, Incolaque, & Ecclesiarum Cathedralium Præsules, Romanæque Curie Prælati, & S. R. E. præfate Cardinales ortum duxerunt.

§. 2. Ipsa verò Terra, uti cæteræ Status Nostri Ecclesiastici Civitates, gubernari, & regi pergit, atque in ea Gubernator a Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium super Consultationibus Communitatum, & Universitatum Status Nostri Ecclesiastici prædicti Deputatorum electus (qui aliàs ex Signaturæ Referendariis erat) cum titulo Judicis residet; pluresque artes, & artificia, & potissimum Lanificii, illiusque Commertium in ea florent. Memoratæ præterea Terræ Magistratus ex duplici Personarum gradu, Consalonensis nempe, qui existunt ex Familiis præcipuis ejusdem Terræ sanguine conjunctis cum aliis quoque Nobilioribus aliarum Status Nostri præfati Civitatum Familiis, ac Prioribus Civibus constituitur. Insuper in dicta Terra, ejusque Territorio sex circiter mille Incolæ, & Habitatores numerantur, ac antiqua Sæcularis, & Collegiata cum Archipresbytero, prima Dignitate, tresdecim Canonicis, comprehensis in eis Theologali, & Pœnitentiario, atque una quidem in ipsa Terra, quatuor verò distinctæ Parochiales Ecclesiæ in ejus Territorio, sex itidem Virorum Regularium Cœnobia, una Domus Presbyterorum Congregationis Oratorii S. Philippi Neri, & duo Monialium Monasteria, Mons Pietatis, duo pro Infirmis Xenodochia, seu Hospitalia, Undecim Laicorum Confraternitates sub nonnullorum Sanctorum Invocationibus, decem specialium Artium Universitates, & sex Montes Frumentarii ad publicum, Pauperumque commodum, & levamen erecti reperiuntur. Ea propter dicti Exponentes pro eorum, ac Terræ hujusmodi, nec non illius, ac Territorii præfati Incolarum, Habitatoremque decore Terram prædictam antiquo decore Civitatis nomine insigniri, sive potius restitui, atque reintegrari plurimum desiderant; Nobis præterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportunè providere, & ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Verustissima fundatione illustris.

Necnon præstantium Virorum fama, ac Episcopalis Sedis prærogativa.

Recensentur insigniores ejusdem prærogativæ, quibus vel nunc illustratur.

1753.
Ex quibus
ad titulum,
honores, &
jura Civita-
tis redinte-
gratur.

§. 3. Nos igitur ipsos Exponentes specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulares Personas a quibusvis Excommunicationis, Suspensionis, & Interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, Censuris, & penis a jure, vel ab Homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum presentium tantum consequen- harum serie, absolventes, & absolutas fore censentes, supplicationibus etiam Dilecti Filii Nostri Hieronymi memoratae Sanctae Romanae Ecclesiae Diaconi Cardinalis Columnae nuncupati, ejusdem Terrae apud Nos, & dictam Sedem Protectoris, ejusdemque Sanctae Romanae Ecclesiae Vice-Cancellarii, Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, atque etiam motu proprio, & certa scientia, & matura deliberatione Nostri, deque Apostolicae potestatis plenitudine, Terram Matelicam veteri Episcopali jam dudum dignitate ornatam, tituloque praestantissimae Civitatis etiam ditatam, in primaeum, & pristinum Civitatis honorem, cum omnibus, & singulis privilegiis, indultis, facultatibus, praerogativis, gratiis, & immunitatibus suis, restituimus, & in antiquum statum, & denominationem Civitatis reponimus, & plenarie reintegramus, ac quatenus opus sit, Terram Matelicam praefatam in Civitatem perpetuo erigimus, instituimus, & confirmamus, eique Civitatis titulum, ac denominationem, cum omnibus honoribus, juribus, prerogativis, ac decorationibus, quae ceteris omnibus Ditionis Nostreae Pontificiae Civitatibus competere dignoscuntur, nec non Magistratui ejusdem Terrae in Civitatem, ut praemittitur, erectae consuetis honoribus, & Insigniis, quibus aliarum ejusdem Ditionis Civitatum Magistratus de jure, usu, & consuetudine, gaudere, seu uti possunt, pariformiter, ac pari modo, & absque ulla differentia gaudere, potiri, & uti, concedimus pariter, & impertimur, ac ejusdem Terrae Incolas, & Habitatores Civium nomine decoramus, ita tamen, ut pro tempore existens Episcopus Camerinenensis in dicta Terra per Nos in Civitatem, sicut praemittitur, per praesentes erecta residere minime teneatur, sed illa Ecclesiae Camerinenensis, ut antea, subiecta remaneat.

Ecclesiam ramentum Camerinenensis subiecta relinquitur, nec in ea Episcopus residere jubetur.

Claufulae pro praemissorum firmitate.

§. 4. Decernentes easdem praesentes Literas, & in eis contenta quaecumque, etiam ex eo, quod quicumque in praemissis jus, vel interesse habentes, seu habere quomodolibet pretendentes illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, & auditi, neque cause, propter quas praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificate, & iustificate fuerint, aut ex alia quantumvis justa, legitima, & privilegiata causa, colore, praetextu, & capite, etiam in corpore juris clauso, etiam enormis, enormissimae, & totalis lesionis, ullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet, etiam quantumvis magno, & substantiali, ac incogitato, & inexcogitabili, individuumque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in jus, vel controversiam revocari, aut ad terminos juris reduci, aut adversus illas aperiendi oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiae remedium impetrari, seu impetrato, aut etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus concessio, vel emanato quempiam in iudicio, vel extra, uti, sese iurare posse: sed ipsas praesentes Literas semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac illis, ad quos spectat, & pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus, & per omnia plenissime suffragari, sicut in praemissis per quoscumque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, & Sanctae Romanae Ec-

Aliter iudicari prohibetur.

clesiae praefatae Camerarium, & alios Cardinales etiam de Latere Legatos, & alios quoscumque quavis praerogativa, & potestate fungentes, & functuros, subblata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, desineri debere; ac irritum, & inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & quatenus opus sit, dictae Terrae, aliisque quibusvis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, & quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis: quibus omnibus, & singulis, etiam pro sufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialibus, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, exprimerentur, & infererentur, praesentibus pro plenae, & sufficienti expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majoram sub Annulo Piscatoris die xxvi. Septembris MDCCLIII. Pontificatus Nostri Anno Decimoquarto.

D. Card. Passioneus.

Publicat. eodem die, mense, & anno.

De cultu Maronis Epistola ad R. P. Nicolaum Lercari a Secretis Congregationis de Propaganda Fide.

XXIV.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

INTER caetera scripta Nobis exhibita, cum nuper ad Nos accessisset, illud deprehendimus, quod ad cultum Sancti Maronis Abbatis pertinet. Scripsit enim ad Congregationem de Propaganda Fide Dilectus Filius Frater Desiderius a Casabanciana Min. Observ., quem nos Ablegatum Nostri misimus ad Ven. Fratrem Patriarcham Maronitarum, scripsit, inquam, Imagines Sancti Maronis Romae impressas, a Ven. Fratre Patriarcha Graeco-Melchita Cyrillo discissas fuisse, & palam ab ipso declaratum, Sanctum Maronem inter Sanctos minime numerari, quippe qui haereticus vixerit, atque obierit, idque gravibus diffidiis Maronitas inter, & Graeco-Melchitas occasionem praebuisset, timendum insuper, ne huiusmodi turbae quotidie magis ingravescant; neque tumultum sedari, & compesci potuisse; tum quia post suum discessum e Locis, ubi ignem restringere curaverat, nonnulli Presbyteri palam dixerant, eum nullam auctoritatem habere questionis definiendae, utrum Maro Sanctus extiterit, an haereticus; cum praesertim eorum Patriarcha assereret, Maronem, cum inter vivos ageret, & cum e vita decessisset, haereticum pollutum fuisse: tum quia per Monachos, ubi residet Patriarcha Graeco-Melchita, quum iter fecisset, ut cum eo colloqueretur, ipsum non

invenerat,

Amplissima derogatio contrariis.

Datum Pontificatus anno 14. die 26. Septembris 1753.

Attentata adversus S. Maronis cultum & imagines, exorta, inde diffidia recententur.

invenerat, & aliquibus de causis permissum sibi non fuerat, ut ulterius ad eum assequendum progrediretur.

§. 2. Non solum admiratione nos affecit, sed maxime commovit, quod temere, atque inconsulte factum est a Ven. Fratre Patriarcha Cyrillo, qui ut eruditionem fortasse ostentaret, sua agendi ratione, non dicam restaurare, sed auctoritate sua controversiam jam extinctam definire tentavit; quasi vero ejusdem conditio, vel meritum nobis, aut Congregationi minime innotescant, & quod deterius est, Sancti nomine, & cultu eum, quoad potuit, private, qui a pluribus jam seculis cum Apostolica Sedis approbatione hujusmodi honore decoratur.

§. 3. Ut tibi compertum est, Sanctus Maro vixit sub finem seculi quarti, & initium quinti. Theodoretus, qui auctor coævus dici potest, cum circa dimidium seculi quinti floruerit, vitam illius scripsit, in qua heroicae Sancti Maronis virtutes, & insigniter gesta enarrantur. Theodoretus Cyri Episcopus extitit, librum composuit de *vitis Patrum*, inscriptum *Philothebus*, sive *religiosa historia*; cujus duae sunt Latinae versiones; quarum una habetur in *vitis Patrum*, auctore Rosveido, altera Gentiana Herveti in *tom. 3. Operum ejusdem Theodoreti*, editionis Sirmoudi. Porro sex distinctis locis Theodoretus collaudat sanctitatem Sancti Maronis, quemadmodum videre est in editione Rosveidi de *Vitis Patrum* cap. 16. pag. 827, & 828. & cap. 21. pag. 832. & cap. 22. pag. 838. & cap. 24. pag. 840. & cap. 30. pag. 850. Legitur quoque inter epistolas Sancti Joannis Chrysostomi trigesima sexta inscripta ipsi Abbati Maroni, in qua ipsius virtutes laudibus prosequitur, ejusque orationibus sese commendat. Porro ut os occulatur quibusdam non admodum sanae cognitionis, qui conati sunt auctoritatem adimere vitis a Theodoro conscriptis, quorum numero adnecti possunt Andreas Rivetus in suo lib. *Criticus Sacer lib. 4. cap. 21. Robertus Cocus in sua Censura quorundam Scriptorum veterum* pag. 390. Fredericus Spanhemius: *In Historia Christiana seculi quinti* §. 10. col. 1030. Non desuerunt viri sublimis doctrinae, atque accurate critices, qui ad ipsius historiae integritatem sartam tectam tuendam, operam suam mentemque contulerint, in quorum numero recensendi sunt Labbaeus in *Dissertatione de Theodoro in Opere Bellarmini de Scriptoribus Ecclesiasticis* editionis Venetae anno 1728. pag. 155. Garnerius in *Dissert. 2. de Libris Theodoreti tom. 5. Operum ipsiusmet Theodoreti* editionis Parisiensis anno 1684. pag. 199. Tillemontius in *Vita Theodoreti* art. 48. tom. 15. pag. 329. Natalis Alexander in *historia Ecclesiastica seculi V. cap. 4. art. 28. §. 1. num. 1.*, atque novissimus eruditus Ceillier in *historia universalis Auctorum Sacrorum, & Ecclesiasticorum* tom. 14. cap. 14. art. 2. §. 6. num. 2. in fine pag. 94.

§. 4. Et quod gravioris momenti esse debet, nostri Scriptores, & Historici accuratiores, & quidem non admodum creduli, neque ingenti acumine destituti, fidem quam maximam praebuerunt vitae Sancti Maronis a Theodoro descriptae, cum ipsius virtutes, factaque gloriosa ita singillatim referant, quemadmodum a Theodoro enarrantur, & commendantur. Proinde Sancti Maronis vitae, quae a Theodoro scripta est, omnimodam adhibent fidem. Adeantur Bollandistae die 14. Februarii tom. 2. *ejusdem mensis*, Bailletius in *suis vitis Sanctorum eadem die*. Tillemontius tom. 12. *sua historia Ecclesiastica in vita predicti Sancti* pag. 412. & sequen. Neque illud ullo modo conticendum est, quod Pontificatum administrante Clemente VIII., eum Romae typis consignatum fuisse Missale Maronitarum, cum ejus Nationis patrocinium

sustineret fel. mem. Gabriel Cardinalis Palaotus, evulgandi facultas a Summo Pontifice ea conditione solum obtenta est, ut sub ejusdem initio poneretur Vita Sancti Maronis deprompta ex Theodoreti historia, sicuti diligenter observatum fuit, quemadmodum Clarissimus Cardinalis Jacobus Perronius testatus est: *Verba feci cum Sanctissimo Domino Nostro de vulgando Missali Maronitarum, quod typis jam pridem excusum est, annuitque sua Sanctitas, ut praefixa hac Praefatione* (quae est vita Sancti Maronis desumpta ex Theodoro) *publicaretur.*

§. 5. Accedit, quod insigne fuit Cœnobium S. Maronis, ut liquet ex epistola Archimandritarum Syriae secundae ad Hormisdam Pontificem data anno 517., in qua se in primis subscribit Alexander *Archimandrita*, vel, quod idem est, *Abbas Sancti Maronis*, ut apparet ex tom. 5. Collectionis Conciliorum Labbaei editionis Venetae pag. 598. ex Annalibus Cardinalis Baronii ad annum Christi 517. num. 53. Et in Actis Concilii Constantinopolitani habiti anno 536. mentio habetur de eodem Cœnobio, ibique semper Sancti, vel Beati nomine Maro nuncupatur, ut legenti constabit cit. tom. 5. pag. 967. pag. 978. 994. 999. pag. 1075. 1083. 1099. 1111. & pag. 1223. Insuper Pagius in Critica ad Annales Cardinalis Baronii ad annum 400. num. 17. & sequen. postquam commemoravit virtutes Sancti Maronis, orationem convertit ad Cœnobium ipsius Sancti Maronis, laudibusque prosequitur Religionem Catholicam illorum Monachorum, ac veluti firmum quoddam Catholicæ Religionis univervo in Oriente adversus haereses propugnaculum praedicat; martyrium scilicet indicans, quod Imperante Anastasio pro Concilio Chalcedonenfis defensione trecentum quinquaginta ex illis Monachis fortiter pertulerunt; eorum quippe mentio habetur in Romano Martyrologio die 31. Julii, quo in loco extant praeterea adnotationes Venerabilis Cardinalis Baronii. Neque praetereundum est in Ecclesia Collegii Maronitarum hujus Almae Urbis imaginem Sancti Maronis in Tabula Majoris Altaris depictam publicè coli, ejusque diem festum quotannis celebrari.

§. 6. Haec omnia mirificè illustrant sanctitatem Sancti Maronis, tum etiam ostendunt quam rectè, atque legitime rogatu Venerabilis Fratris Simeonis Patriarchae Antiocheni, & exemplo eorum, quae peracta fuere in Litteris Apostolicis Praedecessoris Nostri Clementis XII., ostendunt, inquam, quam justè in quodam Brevi a Nobis emissio die 12. Augusti anno 1744. largiti sumus Indulgentiam plenariam utriusque sexus Christianis fidelibus, qui Confessione, & Sacra Communionem expiati, die 9. Februarii, quo a Maronitis celebratur Festum S. Maronis eorum primarii Patroni, adibunt Sacras Aedes Monachorum, & Monialium Ordinis Sancti Antonii Abbatum, Congregationum tam Montis Libani, quam Sancti Isaiae, & concordiam inter Principes Christianos, haeresis excidium, & Sanctae Matris Ecclesiae exaltationem a Deo enixè rogabant: Quae singula luculenter patefaciunt, quam illegitimè (ut loquamur remissius) Ven. Frater Patriarcha Cyrillus adversus Sancti Maronis cultum se gesserit.

§. 7. Neque erit difficile rationes investigare, quae Ven. Fratrem Patriarcham Cyrillum eam in rem impulerunt. Affirmant Maronitae a Sancto Abbate Marone se originem ducere, & a Catholica Religione nunquam recessisse, nec ab Ecclesiae unitate se unquam disjunctisse; addunt praeterea, quod, cum ipsi unionem cum Ecclesia Romana renovaverint, id minime interpretari debet, quasi Catholicam Religionem aliquando deseruerint, iterumque ad ipsam reversi fuerint.

Alia testimonia de virtutibus & sanctitate Maronis.

Unde illius festus dies spiritualibus Indulis a Pontifice decoratus.

Occasio indicatur erroris sententiae de S. Marone inventae

Factum improbat Pontifex.

Theodoretus, & Chrysostomi Testimonia de Maronis sanctitate

Fides & auctoritas Patrum vitis a Theodoro conscriptis vindicata.

Et praesertim vita S. Maronis, accuratiorum Historiarum consensu, & Clementis VIII. facto comprobata.

At verò alii contrarium senserunt; arbitrati nimirum sunt, Maronitas de Monotelitarum Schola produsse, Maronem eorum Caput extitisse, eundemque hæresi adhæsisse atque solummodo anno 1182. ab Aimeo tertio Patriarcha Latino Antiochæno Maronitas fuisse ad Romanam Ecclesiam revocatos. Hæc omnia videre est apud Lexicum universale Gallicum & Latinum tom 5. ad verbum *Maronita*, & apud magnum Lexicum Morerii editionis Parisiensis anno 1747. tom. 6. ad verbum *Maronita*.

§. 8. Willelmus Archiepiscopus Tyri lib. 22. *Sacri Belli* cap. 8. narrat, ea, quæ paulo ante indicavimus, ab alterius opinionis Sæctoribus produci. Verum, quoniam auctoritas Willelmi satis minime foret ad sententiam, quæ Maronitis opponitur, roborandam, & fortasse ipse quoque Willelmus id agnovit, ea de re provocatum est ad tom. 2. Annalium Eutychiei Alexandrini, qui pag. 19. ita scripsit: *Fuit tempore Mauriti Imperatoris Romanorum Monachus quidam nomine Maron, qui aiebat, duas esse Christi Domini nostri naturas, & unam voluntatem, unam operationem, unamque Personam &c. Cumque mortuus esset Maron, incolæ in his Hamath (Apamea) Monasterium in Hamath excitaverunt, quod Dair Marum, id est Cœnobium Maronis appellarunt. Fidemque Maronis professi sunt.*

§. 9. Negligentiam minime præstulerunt Scriptores Maronitæ in exponendis, & palam faciendis erroribus, in quos inciderunt Eutychieus Alexandrinus, Willelmus Archiepiscopus Tyri, aliique eorum Sæctores. Id innotescet, si legatur Dissertatio Faustii Naironis de origine, nomine, ac religione Maronitarum, quæque præstanti eruditione a Dilecto Filio Josepho Simonio Assemano Præfato Nostro Domestico declarata fuere in suo tom. 1. *Bibliotheca Orientalis* pag. 498., quibus accedit Pagius Gallus scriptor in sua Critica ad Annales Cardinalis Baronii ad annum Christi 1182.: Atque, ut verum dicamus, quando error unius in Christo voluntatis atque operationis exordium habuit, ut omnibus notum est, regnante Heraclio: quomodo fieri potuit, ut idem error Mauriti tempore vigeret? qui dici potest, quod ait Eutychieus, Cœnobium excitatum fuisse post mortuum illum Maronem, de quo ipse sermonem habet, cum ducentis antea annis ædificatum jam deprehendatur, atque dicatum S. Maroni Abbati? quandoquidem scribit Procopius Cæsariensis lib. 5. de ædificiis Imperatoris Justiniani, ab eo restauratum Cœnobium Sancti Maronis: compertumque est, e vivis decessisse Justinianum anno 565., atque Mauritium mortuum esse anno 602.

§. 10. Paternam Sedis Apostolicæ benevolentiam erga Maroniticam Nationem desiderari non patiemur. Nos quippè in unum congestimus laudes nostrorum Prædecessorum, atque etiam nostras consociavimus in quadam Allocutione Consistoriali edita in Appendice nostri Bullarii Tom. II. pag. 42. * At omisso in præsentiarum quocumque partium studio erga Maroniticam Gentem; atque eruditus ejus Nationis scriptoribus, qui Romæ etiam versantur, curâ remissâ ab Adversariorum telis vindicandi perpetuam stabilitatem Sanctæ Catholicæ Religionis in suis Regionibus, si id necessitas (quod non credimus) postulet, atque Maronitarum originem a S. Abbate Marone propagatam; his, inquam, prætermisissis, id unum reponimus, quod nempe, etiam si veritati consentanea videantur, quæ narrat Eutychieus, aliud inde nequit inferri, nisi duos Abbates Marones extitisse, Sanctum unum, alterum hæreticum: Porro cum ejusdem nominis

appellatio non evincat, Sanctum fuisse hæreticum, aut hæreticum Sanctum, neque etiam cultum exhibitum Sancto, præstitum etiam, aut præberi hæretico; inde manifestè consequitur, Venerabilem Fratrem Patriarcham Cyrillum auferentem Beato Abbati Maroni Cultum, non solum suæ auctoritatis limites excessisse, verum etiam se irreligiosum præstitisse adversus hominem, qui tot jam sæculis inter Sanctos habitus est, ad cujus etiam Cultum publicum promovendum non desisterunt Romani Pontifices populos allicere, Indulgentias superius commemoratas impertiendo.

§. 11. Paulò ante dictum est; quod, etiam si concedatur, verum esse quod refert Eutychieus, aliud exinde non sequitur, nisi duos Abbates Marones, Sanctum unum, hæreticum alterum extitisse. Hæreticus ille erit, de quo ipse loquitur, quique, ipso teste, vixit tempore Mauriti Imperatoris, vita functi, quod indicatum jam est, anno DCII. At Sanctus ille est, qui vixit, Imperium regente Arcadio, qui ab anno CCCXCV. usque ad annum CCCCVIII. principatum obtinuit; atque ejus vitam scriptis complexus est Theodoretus Scriptor coævus non exiguæ auctoritatis, Affirmavimus ejusdem nominis appellationem causam non esse, cur Sanctus hæreticus existat, aut hæreticus Sanctus, vel cur honor Sancto habitus, traditus hæretico intelligatur; atque hæc propositio adeò naturæ lumine perspicua est, ut confirmationibus non egeat. Itaque solummodo indicabimus, exemplum confusionis unius, & alterius Abbatis Maronis unicum & singulare nequaquam esse, cum duo pariter Raymundi Lullii, duo Johannes Cantii extiterint, de quibus prolixius verba fecimus in nostro Opere de *Canonizatione Sanctorum*. Ex Raymundis unus martyrii fama prædicatur; at non alter, qui infelicem vitam, ac mortem sortitus est. Unus pariter Johannes Cantius Beati nomine insignitur, & approbatione Apostolicæ Sedis publica gaudet veneratione; alter veluti hæresi inquinatus execratur. Quamobrem manifeste apparent irreligiosi conatus Ven. Fratris Patriarchæ Cyrilli, qui sub specie interdicendi Cultum Maroni hæretico, præscripsit. Idque liquidò constat ex iis, quæ superius a Pontifice Clemente VIII. peracta esse commemoravimus. Tuum erit omnia enunciare Congregationi, atque necessaria, easque opportunas facultates accipere, atque de ejusdem, nostroque etiam mandato Litteras dare Ven. Fratri Patriarchæ Cyrillo, ut ea revocet, quæ patravit, neque audeat publica veneratione Beatum Abbatem Maronem privare, nec discordias serere Græco-Melchitas inter, & Maronitas. Quod si consentaneum judicabitur hanc Epistolam, quam tibi dedimus, ad ipsum mittere, ut certior fiat de nostra voluntate, id præstare liberum tibi erit: Nos interim Apostolicam Benedictionem tibi impertimus.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majoram die 28. Septembris 1753. Pontificatus Nostri Anno decimo quarto.

Probatur id ex ipsa temporum collatione.

Afferatur exempli quibus non femel contingit, ut uno nomine & Sanctus & Hæreticus designentur.

Nec tamen proinde exorta in cultu exhibendo consulto.

Turbatus temere S. Maroni cultus restituijubeatur.

Dat. Pontific. Anno 14. die 28. Septembris 1753.

Willelmi & Eustachii narrationes de Monachone mine Marone hæretico, de quo ejus Cœnobio.

Minus vera probatur.

Et quatenus vera, evincerent, duos extitisse Abbates Marones.

* In hac Editione Tom. XVII. pag. 149.

XXV.

Jurisdictionis Congregationis super Bono Regimine Communitatum Ditionis Ecclesiasticae tum in Economicis, tum in Judicialibus negotiis & causis cognoscendis, definitur; eidemque certa methodus in utrisque procedendi praescribitur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

SERVUS SERVORUM DEI,

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

GRAVISSIMARUM sollicitudinum, quibus in ardua Republicae procuracione quotidie afficimur, non aliud solacium habemus, quam quod spectata Nobis utilitatis publicae incrementa suppeditant, dum Nostri curis atque laboribus subjectorum populorum commoda promovere, ac providis institutis & legibus in perpetuum quoque tempus communire gaudemus. Quo in genere non modicum Nos beneficium concessisse putamus omnibus & singulis Civitatibus, Terris, & Locis sub temporali Nostro & Apostolicae Sedis Dominio constitutis, quum nuper ad economicam Communitatum Ditionis Ecclesiasticae administrationem mentis nostrae oculos intendentes, universum ordinem & statum Congregationis Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium super Bono earundem Communitatum Regimine deputatorum, omnemque agendi rationem, quae in ea servatur, distingere cognoscere volumus, indeque oblatam Nobis occasione[m] amplexi sumus nonnulla statuendi & ordinandi, quae his Nostri Litteris perpetuae legis vim habituris edicere & promulgare deliberavimus, quaeque in magnum earundem Communitatum emolumentum, omniumque adeo & singulorum Ecclesiae Romanae in temporalibus subditorum levamen & utilitatem cessura fore certo confidimus.

Pontificis studium de publica subditorum utilitate, quo adductus Oeconomicam administracionem Communitatum Status Ecclesiastici recognoscere voluit.

Ac plura super edicere deliberavit.

Ordinationes editae Clem. VIII. & Congregationis trii Card. ab ipso instituta.

§. 1. Sanè felices recordationis Praedecessor Noster Clemens Papa VIII., ut singularum ejusdem Ditionis Ecclesiasticae Communitatum Bona & redditus eâ, qua decet, fide & cura, utiliter & provide administrarentur, pravique abusus tollerentur, qui in publicum & commune damnum irrepisse tunc temporis agnoscebantur, per suam perpetuo valituram Constitutionem datam in Monte Quirinali Anno Incarnationis Dominicae Millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, Decimo octavo Kalendas Septembris, quae incipit -- *Pro commissa*, -- complura sapienter praescribit, ab uniuscujusque Civitatis, Terrae, Oppidi, Caltri, & Locis Governoribus, Magistratibus, & Officialibus observanda, quorum executioni non solum ordinarios Apostolicae Sedis Ministros, tam in Romana Curia & Urbe, quam in iisdem Provinciis & Locis jurisdictionem exercentes, advigilare voluit & mandavit; verum etiam peculiarem Congregationem trium Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium ab ipso deputatorum praecipuo studio instare praecipit; Ad quem effectum, per alias suas Litteras in forma Brevis die trigesima sequentis Mensis Octobris editas, quarum initium est -- *Cum per Constitutionem* -- iisdem Cardinalibus nonnullas facultates concessit, quibus suffulti, certas appellationum atque recursum Causas, necnon Exemptionum seu Immunitatum, ac Remissionum, sive Defalcationum, aliasque hujusmodi Communitatum & Universitatum controversias activas atque

passivas, etiam judiciali methodo non servata, cognoscere, ac definire, & ut earundem credita exigenter, expeditissima ratione providere possent; quae latius in dicta praefati Clementis Praedecessoris Constitutione, & subsequens hujusmodi Litteris continentur.

§. 2. Postmodum vero similis memoriae Praedecessor quoque Noster Paulus Papa V. per suas sub Anno Piscatoris die quarta Junii Anni Millesimi sexcentissimi quinti editas Litteras, duplicato numero Cardinalium pro dicta Constitutionis executione, rectoque & utili earundem Communitatum regimine deputatorum, eisdem concessit, ut, pro faciliore negociorum ipsi commissorum expeditione, aliquos Praelatos, aut alias Personas jurisprudentia praeditas, a Romano Pontifice pro tempore approbandas, in eorum Consultores adhibere, necnon aliquem ex illis, seu alium idoneum eis beneficium, in eorum Congregationis Secretarium deputare possent; Eisdemque, ut omnes & quascumque dictarum Communitatum Causas, tam Civiles, quam Criminales, & Mixtas, per se vel alios ab eis subdelegandos, audire, discutere, & terminare valerent, amplissimas facultates impertitus fuit; Quas tamen deinde per alias similes Litteras datas die vigesima tertia Novembris Anni Millesimi sexcentissimi septimi ita declaravit, & intelligi voluit, ut eas solummodo, & non alias Causas Civiles, Criminales, & Mixtas, tam activè, quam passivè ad Communitates & Universitates hujusmodi pertinentes, ut praefertur, audire, discutere, & expedire, ac etiam a quibusvis Judicibus reassumere & avocare possent, quae ad redditus & proventus (non tamen beneficiorum) ad illas quomodolibet spectantes, aut rationum seu computorum redditiones, etiam ratione administrationis Annona seu Abundantiae, & quorumcumque aliorum bonorum earundem Communitatum & Universitatum, quomodocumque & qualitercumque pertinerent; decernens, eos omnibus & singulis facultatibus in dictis prioribus Litteris, ut praefertur, illis concessis, in hujusmodi Causis atque negotiis dumtaxat, & circa ea, uti possent & valere, atque irritum & inane quidquid secus attentari contingeret. Ceterum quum alias Sanctae Memoriae Praedecessor quoque Noster Sixtus Papa V. inter alias Cardinalium Congregationes a se institutas, unam etiam pro sollevandis gravaminibus Status Ecclesiastici erexit, ac deputasset, satis opportunè factum fuisse apparet, ut illius Congregationis munera & facultates recentiori huic Congregationi super bono Regimine Communitatum ejusdem Status Ecclesiastici deputatae, adungerentur, & ab ea exercerentur.

Paulus V. dictam Congregationem quoad Personarum numerum & facultates ampliavit.

comp. p. 1. m. 1. d. 4. s. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Eidem unita est alia Congregatio a Sixto V. instituta pro sollevandis gravaminibus. non ab ipso instituta.

Antiquus Congregationis status immutatus est, quoad numerum Cardinalium & deputacionem Praefecti.

§. 3. Verum primæva hujusmodi Congregationis forma, labentibus temporibus, non parum immutata esse dignoscitur. Nam & Cardinalium numerum antea definitum, nunc prudenti Romani Pontificis pro tempore existentis arbitrio, augeri & minui saepe contingit: Atque inter eos, quum antea nullus Praefecti nomen & officium obtineret, sed quæ totius Congregationis nomine expediebantur Litteræ, Edicta, atque Mandata, per Cardinalem olim totius Pontificiae Ditionis generalem Administrum, deinde verò per Secretarium Status nuncupatum, subscribi & promulgari solerent; nunc unus e Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus ejusdem Congregationis Praefectus a Romano Pontifice eligitur, & constituitur, ex quo felicis recordationis Praedecessor pariter Noster Clemens Papa XI. Pontificatus sui primordii bona memoria Josephum Renatum, dum viveret ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalem

Imperiali nuncupatum illius Præfatum creavit, compluribus ei attributis facultatibus, quas in Scheda die quarta Maii Anni Millefimi septingentesimi primi Chirographo suo subscripta distinctè expressit; quasque deindè similis memorie Dominicus etiam dum viveret S. R. E. Cardinalis Riviera nuncupatus, illius in Præfatura huiusmodi successor a pia recordationis Decessore Nostro Clemente Papa XII. electus, obtinuit, & pariter exercuit. Quare complura dictarum Communitatum & Universitatum negotia, præsertim œconomica, quæ primitus ab universæ dictorum Cardinalium Congregationis iudicio pendebant, nunc ab eodem Cardinale Præfeto expediuntur, nonnulla quidem ipsius peculiari providentia, pleraque verò cum consilio & suffragio Prælatorum eidem Congregationi, ut supra innuimus, ex Pauli V. ordinatione, adjunctorum. Hi autem antea pauciores, nunc ad duodenarium numerum aucti, quum Consultorum munere initio fungerentur, dum Causæ atque negotia in ipsa Congregatione discutienda, a Cardinalibus ipsis proponerentur, & privatè definiebantur, a multo jam tempore definitivum suffragium in omnibus obtinere dignoscuntur, ipsasque Causas atque negotia, iuxta certam inter eos factam Regionum atque Locorum Status Ecclesiastici divisionem, partim ipsi iudicant, & expediunt, partim in eadem Congregatione proponunt; unde & *Ponentes* ipsius Congregationis appellantur. Secretarius verò non ea solum officia & munera exercet, quæ de sui natura sub huiusmodi denominatione comprehenduntur, sed præter alia multa ad œconomicum dictarum Communitatum & Universitatum regimen pertinentia, Ordinarii Iudicis partes exercet in Causis, quæ vel in prima, vel in secunda Instantia, ad ejsdem Congregationis iudicium deferuntur, ac etiam circa earum cursum atque progressum opportunè decernit, & in reliquis omnibus ad ipsam Congregationem spectantibus definitivi suffragii jus pariter obtinet. Denique ipsa etiam methodus, pro recta bonorum atque reddituum dictarum Communitatum administratione & erogatione, in præfata Clementis VIII. Constitutione præscripta, quum lapsu temporis ad intentum finem assequendum non undequaque sufficiens comperta fuerit, in aliam ad id magis idoneam & opportunam commutata fuit.

Item quoad numerum & officia Prælatorum Præsidentium & Secretariorum.

Immutata quoque est methodus Oeconomici Communitatum regimini.

Horum pleraque Apostolica auctoritate roboranda, nonnulla reformanda censentur.

Ideo Ponens super dictæ Congregationis jurisdictione, ac red. ditibus, & Ministrorum Officiis visitationem instituit.

§. 4. Quæ omnia licet cum magna dictarum Communitatum, atque adeo totius Ecclesiastici Status utilitate excogitata fuisse, & re ipsa exerceri non ambigeremus; quum tamen pleraque ex illis, propterea quod Apostolicæ Auctoritatis præsidio munita non essent, novis subinde mutationibus interverti posse prospiceremus; nonnulla verò, utpote diversis temporibus, pro rerum & casuum necessitate, in usum inducta, vel inter se minus aptè constare, vel cum universo Reipublicæ sistemate, & præfatis Iudiciorum ordine, nequaquam congruere censeremus; Hinc maxime opportunum iudicantes de omnibus ad ipsius Congregationis Cardinalium, ejsque Præfati, necnon Officialium, ac Ministrorum Officia, jurisdictionem, & auctoritatem, earumque exercitium pertinentibus, prout etiam de fundis atque redditibus illius dispositioni subjectis, & de illorum administratione & erogatione, plenior & magis distinctam Nobis notitiam comparare; per nostrum speciale Chirographum die undecima Novembris elapsi Anni Millefimi septingentesimi quinquagesimi secundi subscriptum. Dilectos Filios Magistros Aloysium Mariam Torregianum Protonotarium Apostolicum, alterius Congregationis Cardinalium super Consultationibus ejsdem Status Nostri Ecclesiastici Secretarium, &

Petrum Paulum de Comitibus Utriusque Signaturæ Nostre Referendarium, ac Secretarium ipsiusmet Congregationis super Gravaminibus sublevandis, & Bono Regimine prædicti Status, necnon Alexandrum Belmonte Intimum Cubicularium Nostrum, de quorum diligentia, experientia, ac zelo, confidendum Nobis esse merito censuimus, Apostolicos Visitatores deputavimus, ad hoc ut prædictis rebus omnibus diligenter cognitis atque perspectis, quæcumque ab ipsis animadversa fuissent, quæque aut perpetua Auctoritatis Nostre confirmatione stabilienda, aut respectivè ad meliorem formam reducenda censerent, ad Nos exactè referrent, Cumque hi in iuncto sibi muneri plene & laudabiliter satisfecerint, Nosque omnia per eisdem Nobis exposita mature perpenderit, auditis etiam super his aliis doctrina & rerum usu præstantibus Viris, nonnulla primùm, quæ ad prædictarum Communitatum levamen & utilitatem magni momenti esse duximus, statim decernere & effectu compleere non omisimus. Nunc autem universum ejsdem Congregationis statum firmare, ac immutabilem agendi rationem in ea perpetuo custodiendam præscribere volentes, infra scriptas Leges & Ordinationes præsentium Litterarum tenore ferimus, statuimus, & Apostolica Auctoritate sancimus.

§. 5. Primùm itaque investam jamdudum, ut præfertur, & nunc actu vigentem ejsdem Congregationis formam, atque constitutionem, auctoritate Nostra, & earumdem præsentium tenore perpetuè confirmamus & ratam habemus; ut scilicet ipsa Congregatio ex competentis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium numero constet, quos Romanus Pontifex pro tempore eidem adscriperit, & quorum unus ab ipso Pontifice specialiter electus & deputatus, Præfati officium & nomen gerat; Ponentes autem sint numero duodecim, ex ordine Prælatorum Romanæ Curie, non secus ac ipsius Congregationis Secretarius, ab eodem Pontifice pro tempore eligendi: Utque hi omnes & singuli, tam communiter, quam divisim, ea respectivè officia & munera exercent, iisdemque iuribus, facultatibus, honoribus, prærogativis, & emolumentis, quibus ad hunc diem uti, frui, & gaudere consueverunt, præterquam in iis, quæ præsentium Litterarum tenori, Nostrique Decretis atque Declarationibus inferiùs subiiciendis adversari comperta fuerint, in posterum quoque utantur, fruantur, & gaudeant, perinde ac si omnia & singula huiusmodi munera, & jura, aliaque præmissa, ex Apostolicis Prædecessorum Nostrorum ordinationibus & concessionibus obtinuissent. Nos enim laudabilibus ejsdem Congregationis statutis, usibus, stilib, & consuetudinibus, quæ ipsis præsentibus non adversentur. Apostolicæ confirmationis Nostre robur adjicimus; ac etiam illa immutandi, & nova illorum loco faciendi, condendi, & edendi, quæ tamen Apostolicis Constitutionibus, & præsentium tenori contraria non sint, quociens pro meliori rerum ordine, & ad propositum publicæ utilitatis fructum certius assequendum, ita expedire in Domino iudicatum fuerit, plenam & liberam eidem Congregationi facultatem & auctoritatem tribuimus & impertimur.

§. 6. Quoniam verò duplex est rerum genus, in quo Congregationis ejsdem labores, & studia occupantur; unum videlicet, atque præcipuum, quod pertinet ad œconomicum regimen Communitatum & Universitatum prædictæ Ditionis Ecclesiasticæ; alterum verò, quod spectat ad iudiciale cognitionem atque definitionem Causarum cum eodem Oeconomico regimine connexionem habentium; Nos circa utrumque nonnulla opportunè & ex ordine

Accepta omnium relatione, aliqua ad Communitatum levamen statim exequitur.

Reliqua per præfatos statuerit, & decernere intendit.

Confirmat hodiernum Statum Congregationis, ejsque Præfati, & Officialium munera & emolumenta.

Confirmat omnes eorū facultates & statuta, quæ præsentibus non adversantur.

Duplex genus rerum ad Congregationem spectantium, Oeconomicum, & iudiciale.

præ

1753.
Facultates
Congregatio-
nis particula-
ris, quoad
œconomica
minoris mo-
menti nego-
cia.Methodus
in eadem
servanda.Facultates
Cardinalis
Præfecti in
causibus ur-
gentibus,
sive aucto-
ritate Congr.
Gen.Cætera gra-
viora nego-
cia Generalis
Congregat.
cognitioni
referantur,
cum appro-
batione Pon-
tif. expedien-
da.Et maxime,
quæ perti-
nent ad exa-
ctam Tabel-
larum con-
fectionem &
transmissio-
nem.

prescribere volentes; Hoc primo laudamus & approbamus, ut quoniam non omnia œconomica dictarum Communitatum negocia tam gravis momenti esse solent, ut Generalis Congregationis Cardinalium atque Pontentium iudicio sint necessarii subijcienda, neque id semper sine magno incommodo, ac plurium negotiorum huiusmodi præiudicio, ac dilatione, re ipsa fieri posset; idcirco mos ille, qui ab initio currentis sæculi inductus fuisse dignoscitur, in posterum quoque retineatur, ut singulis Hebdomadis, quibus Generalis Congregatio prædicta in Palatio Pontificio non adunatur, Congregatio Particularis a Prælati Pontentibus & Secretario habeatur coram solo Cardinali Præfecto, seu alio illius vices pro tempore obeunte; in eaque omnia & singula mere œconomica dictarum Communitatum negocia tunc pendenda, (quæ tamen non sint de maioribus, quorum cognitionem & resolutionem prædictæ Congregationi Generali privative, ut infra, reservatam esse volumus, & decernimus,) a singulis respectivè Pontentibus referantur, exquisitisque omnium interessentium atque suffragiis, discutiantur, & prout major illorum pars iudicaverit, resolvantur & expediantur. Nos enim huiusmodi resolutiones atque Decreta, quæ circa præmissa a Cardinali Præfecto, seu alio illius vices obeunte, de huiusmodi Particularis Congregationis Voto, expeditur, eandem vim & auctoritatem habere, iisque perinde obtemperandum fore statuimus, ac si in Congregatione Generali capte & efformate, seu condita & edita fuissent. Quin etiam eisdem Cardinali Præfecto, in occurrentibus casibus, qui præsentii indigeant providentia, si periculum in mora subesse dignoscatur, ut ipse, (reservata eidem Congregationi, juxta negotii naturam, ipsius cognitione & definitione) interim auditis ipsius Congregationis Secretario, necnon Pontente illius Civitatis, seu Locis, ad quem res pertinet, opportunas quascumque ordinationes & providentias, per eundem Pontentem, aut Secretarium deinde in proxima Generali Congregatione referendas, ejusdem Congregationis nomine interponere possit & valeat, liberam facultatem competere volumus & statuimus.

§. 7. Graviora autem negocia ad œconomicum regimen dictarum Communitatum & Universitatum spectantia, quæ dictæ Generalis Congregationis examini & iudicio privative reservanda iudicavimus, ea primum esse & ceteri decernimus, super quibus Generalia quæcumque Decreta, Edicta, & Ordinationes, in Universa Ditione Ecclesiastica, seu in aliqua ex ipsius Ditionis Provinciis vim habitura, condere & promulgare opportunum pro tempore visum fuerit. Quorum videlicet publicationi & executioni quum Nostra & Romani Pontificis pro tempore existentis auctoritas accedere necessariorum debeat, Nos tunc assensum Nostrum opportunè præbebitur, quum in prædicta Generali Congregatione rem omnem mature discussam, & Cardinalium simul, ac Prælatorum sententis comprobata fuisse intelligemus.

§. 8. Porro huiusmodi Generalium Ordinationum, & Decretorum objectum illud præ cæteris, ad rectam Communitatum, earumque reddituum administrationem, gravissimum haberi volumus, & enixè commendamus, quod pertinet ad rationes dati & accepti, Tabellas vulgò nuncupatas, ab earumdem Communitatum Officialibus & Ministris exactissimè conficiendas, & statim temporibus inviolabiliter ad Urbem transmittendas; ne scilicet aliquibus ex his Communitatibus, quæ dictæ Congregationi subjectæ

sunt, liberum sit ab huiusmodi transmissione se eximere, eamve ultra præfixum tempus indebitè differre; neve earum Administratores ullo modo valeant exactas proventuum atque reddituum summas minores vero describere, aut falsas, seu majores, quam revera fuerint, expensas in dati Tabulas referre. Quam quidem in rem ipsa Congregatio opportunè viderit, quid præscribendum generaliter sit, & quæ documenta & probationes, pro dignoscenda vera reddituum & expensarum quantitate, aut singularum Provinciarum, Civitatum, Locorumque Rectoribus exhibenda, aut ad Urbem ipsam censeat transmittenda.

§. 9. Hujus autem diligentiae fructus præcipuus is erit, ut comparatis inter se reddituum & expensarum verioribus summis, quidquid apparebit in singularum Communitatum & Universitatum ærario superesse debere, ab Exactorum, seu Depositariorum manibus sine mora recuperatum, & in aliquo Monte Pietatis, ad ipsius Congregationis dispositionem, (excepta congrua summa pro minoribus occurrentibus expensis in earumdem Communitatum & Universitatum usus relinqui solita) integrè depositum, vel in extinctionem æris alieni ab iisdem Communitatibus antea contracti, vel aliàs in earumdem Communitatum utilitatem, aut levamen, sub ejusdem Congregationis directione, providè erogetur. Neque enim ulla extraordinarias expensas, præsertim graviores, ut puta Viarum, Aquæductuum, Pontium, aliorumque publicorum Edificiorum, & generaliter eas, pro quibus explendis novum debitum contrahendum, aut aliquod impositionis, seu collectæ genus instituendum, vel vetus augendum fuerit, sine prævio ejusdem Congregationis Generalis examine & permisso, a prædictis Communitatibus & Universitatibus suscipi, ferique posse, volumus & decernimus. Ubi autem nec æs alienum dissolvendum adit, nec utile aliquid, aut necessarium opus publico sumptu conficiendum proponatur, ejusdem Congregationis officium erit, ex laudati etiam Sixti V. Prædecessoris mente, sublatis opportunè collectis, oneribus, & gravaminibus, quibus huiusmodi Universitatum Homines diversis rationibus ad contribuendas in publicum pecunias adiguntur, earumdem Communitatum levamini, & Populorum felicitati consulere. Qua in re hunc maximè ordinem servari æquum erit, ut quæ onera in exactione plus incommodi secum afferunt, aut exacta in causas minus utiles expenduntur, ea primum omnium aboleantur, aut minuantur. Et quidem peculiari studio eidem Congregationi Generali hanc curam injungimus, ut ubicumque, & quamprimum id fieri poterit, gravamina illa de medio tollantur, quæ internum externumque commercium per Provincias, & Loca Ditionis Nostræ Ecclesiasticæ quoquo modo præpediunt, aut difficilem reddunt; pedagia nimirum, portoria, aliaque impositionum genera, quæ in transitu, ingressa, aut egressu mercium hic illic exiguntur; quibus dum singulæ Communitates, earumque Homines, invicem prægravantur, universi demum Status Ecclesiastici robur, necessario commercio languente, sensim interire necesse est. Neque minori studio eam partem œconomici regiminis dicta Congregatio commendatam sibi esse noverit, quæ spectat ad tuendam, augendamque Terrarum culturam, & ad Artes, & Opificia in opportunis Regionibus & Locis excitanda, tuenda, atque amplificanda; ut omnium rerum, quæ ad vitæ sustentationem, & commodum, cultumque pertinent, necessaria copia suppetat in ipso Ditionis Ecclesiasticæ sinu, cujus Terrarum ubertas, & Incolarum frequentia, Divinæ largitatis munere, perspicua est, & prope singularis: quæ sanè ex rectè instituta publicorum onerum

Necnon supererantium pecuniarum erogationem.

Extraordinarie expensæ abque ientis Congreg. Generalis non fiunt.

Hæc autem Communitatum levamini providenda.

Terrarum culturam, Artes, & Opificia promovet.

impositione, & distributione, plurimum incrementi capere posse non ambigitur.

Visitatores Communitarum a Congregatione Generali cum definitis facultatibus deputentur.

§. 10. Quoties autem unius aut plurium Communitarum res postulare videantur, ut Prælati aliquis, seu alia idonea persona, ad illius, earumve visitationem peragendam mittatur; hujusmodi Visitatoris deputatio, dictæ Congregationis Generalis arbitrio, ejusque speciali Decreto fieri debet; nec alia eidem Visitatori auctoritas tribuenda erit, quam ut statum æconomicum hujusmodi Communitarum diligenter scrutetur, & quidquid circa ipsa cognoverit, & animadversione dignum censuerit, scripto adnotatum, & apte digestum, ad ipsam Congregationem referat; hæc autem, omnibus maturè perpensis, opportunas quasque resolutiones capiet, eaque Decreta edet, quæ ad earundem Communitarum levamen, & utilitatem, seu ad æconomici illarum Regiminis reformationem, magis expedire in Domino judicabit.

Omnia demum majoris momenti a Congregatione Generali in arbitrio pendant.

§. 11. Denique quidquid majoris momenti, ad providam, rectamque dictarum Communitarum & Universitarum, earumque honorum administrationem, statuendum pro tempore occurret, omniaque negotia æconomica, quæ juxta communem prudentem æstimationem, inter graviora recenseri possunt; ejusdem Congregationis Generalis judicio & auctoritati subjicimus & private reservamus.

De officio Prælatorum Pontentium.

§. 12. Quæ quoniam præcipua Prælatorum Pontentium opera ac diligentia præparari, & explanari debebunt, ut jam de horum officiis numeribusque agamus, hoc primum volumus atque statuimus, ut sublata præfenti, quæ inter ipsos obtinet, Provinciarum, Civitatum, atque Locorum divisione, nova partitio fiat omnium Ditionis Ecclesiasticæ Communitarum & Universitarum eidem Congregationi subjectarum, in duodecim portiones, quarum unaquæque conterminas Civitates & Communitates contineat unius ejusdemque Regionis, seu Tractus prædictæ Ditionis, servatâ, quantum fieri poterit, civili Provinciarum divisione, & congrua inter ipsas portiones æqualitate; singulæ autem portiones hujusmodi singulis Pontentibus assignentur, ut unusquisque eorum circa æconomica negotia Civitatum, Terrarum, atque Locorum in designata sibi Provincia seu Portione existentium peculiariter occupetur, non solum prout hæcenus ab ipsis Pontentibus fieri consuevit, sed etiam in aliis rebus, quæ Nos per præfentes iidem committimus & demandamus.

Nova inter eos Provinciarum divisio fiat.

Revisio Tabellæ cujusque Communitaris fiat a Prælo Pontente cum Ratiocinatore Communitarum.

§. 13. Volumus nimirum, ut singularum Communitarum Tabellæ, quarum omnium revisionis onus hucusque a solo prædictæ Congregationis Secretario, una cum ejusdem Ratiocinatore sustinebatur, in posterum ab eo Pontente, una cum Ratiocinatore hujusmodi, revideantur & examinentur, in cujus respectivè Districtu, seu Pontentia, aut Divisione, Communitates ipsæ continebuntur; ita videlicet, ut quæcumque ab ipsis notatu digna observabuntur, quæque Decreta super ipsis efformanda judicabunt, omnia referant ad Congregationem particularem, cujus erit rem totam communi suffragio definire, aut, juxta negotii gravitatem, ad Congregationis Generalis judicium deferre. Ut autem ab omnibus & singulis Communitatibus Tabellæ hujusmodi debitis temporibus transmittantur, utque Decreta super ipsis condita, aliaque per dictam Congregationem edita & promulgata, debitæ executioni demandentur, in eorundem Pontentium cura & diligentia præcipue positum erit; quibus idcirco injungimus, ut frequentibus Litteris ad Civitatum & Locorum Rectores & Magistratus, ubi opus fuerit, conscriptis, de prædictis omnibus certio-

Decretorum executio a Pontentibus promoveatur.

res fieri curent, & siquæ Communitates in Tabellarum transmissione contumaciter morosæ fuerint, siquæ impedimenta generalium Legum observationi, aut peculiarium Decretorum implemento alicubi obstare, & præsertim si Locorum Dominos, seu Barones, ab onerum Cameralium, aliorumque ipsis incumbentium solutione indebitè se eximere compererint, hæc omnia, etiam nemine recurrente, & ex officio, ad eisdem Congregationis Particularis notitiam perferre, vel ei in memoriam revocare non omittant: Præterea eidem perpendendum exponant statum æconomicum earum Communitarum, quæ vel esse alieno, vel annuis dispendiis ultra vires premuntur, vel redditibus & proventibus supra expensarum necessitatem abundant, ut illarum respectivè levamini, aut majori utilitati opportunè provideri valeat. Cum autem definitivæ resolutiones quoad complura ex hujusmodi negotiis, in Generali demum Congregatione, ut supra statuimus, capiendæ sint, hinc maxime opportunum censemus, ut singuli Pontentes prædicti, audita super negotiis a se propositis dictæ Congregationis Particularis sententia, eandem in scriptis redigant, & ad Cardinales in proxima Generali Congregatione suffragium laturos, pro eorum animi instructione, tempestivè transmittant: Super quorum omnium implemento Nos Cardinali pro tempore ejusdem Congregationis Præfecto diligenter advigilandum injungimus, & expressè demandamus.

§. 14. Cæterum quum nonnulli redditus, ac proventus, ex diversis Romanorum Pontificum concessionibus, ejusdem Congregationis administrationi commissi fuerint, iidemque, prout etiam Capitalia quædam ex ipsis comparata, eorumque fructus, sub prædicti Cardinalis Præfecti directione, partim in emolumenta Officialium & Ministrorum ipsius Congregationis pro omnium Communitarum utilitate laborantium, nec non eorum, qui singularum Civitatum, Terrarum, atque Locorum Agentes, seu negotiorum Gestores appellantur, partim in earundem Communitarum levamen & commoda, diligenter & provide impendi consueverint: Nos eidem Cardinali Præfecto eandem curam, & directionis auctoritatem confirmamus: Decernentes, hujusmodi summas in eas tantummodo causas erogari debere, pro quibus in primæva earum constitutione & assignatione destinatae fuerunt; nisi aliter a Nobis, & Successoribus Nostriis dispositum, & in singulis occurrentibus casibus per specialia Chirographa demandatum fuerit; Officia verò dictorum Agentium, seu negotiorum Gestorum, quum primum illa, per ea nunc obtinentium cessum, aut decessum, vacare contigerit, a singulis respectivè Civitatibus, & Communitatibus, cum iidem tamen emolumentis, & non aliis, in personas sibi benevolitas conferenda esse; Ac demum Taxam super Communitatibus intra districtum Urbis constitutis impostam, pro Satellitum, seu *Birruviorum*, ut vocant *utensilis*, ad eam iterum quantitatem, prævio sæpèdictæ Congregationis Generalis examine, reducendam esse, quæ summam in id annuatim erogari solitam magnopere non excedat.

Certorum reddituum eorum & administratione confirmatur Card. Præfecto, qui eos in destinatos usus erogat.

Agentes Communitarum eorum arbitrio in posterum eligantur.

Reductio fiat Taxæ pro utensilibus Satellitum super Communitatibus Districtus Urbis impostæ.

§. 15. Reliquum est, ut ad judicariam potestatem ejusdem Congregationis, & ad illius exercendæ methodum, oculos convertamus. Quum enim hujusmodi auctoritas certis limitibus circumscripta, jam usque ab initio per dictum Paulum V. Prædecessorem, ut superius etiam innuimus, eidem tributa fuerit, & constans sequentium Pontificum mens fuisse dignoscatur, ut præstituti limites hujusmodi ab illa, seu a Judicibus ab ea deputatis, minime transcenderent, ut ex Decretis & Reformationibus per felices recordationis Prædecessores nostros Innocentium XI., & Innocentium XII.,

De judicaria Congregationis potestate.

Ea limitatur ad Causas in Constitutionibus Apostolicis expressas.

& per Nos ipsos editis aperte constat; nihilominus sepe evenisse accepimus, ut vel de consensu partium, vel ob præsentiam causarum connectionem, aliive de causis, ipsa Congregatio, ejusque Cardinalis Præfectus, ac Secretarius, alique Prælati Ponentes, & Judices subdelegati, in controversiis illius pertinentiam & auctoritatem excedentibus, manus apposuerint, & in ipsis judicialiter, etiam ad sententiam, ejusque executionem processerint. Quod quum in recti ordinis & constituti Curie Nostræ siletatis perturbationem vergere dognoscatur, Nos dicta auctoritate Apostolica, & earundem presentium tenore, prædictas Pauli V., & Innocentii XI., ac Innocentii XII. Prædecessorum, Nostrasque Constitutiones & Reformationes iterum confirmantes & innovantes, eidem Congregationi, ejusque Præfecto, ac Secretario, & Ponentibus, aliisque Judicibus, si qui sint, ex illius delegatione jus quandocumque & ubicumque dicentibus, districte inhibemus, ne ullas alias causas civiles, criminales, aut mixtas, præter eas, quæ in dictis Constitutionibus & Reformationibus, ejusdem Congregationis cognitioni & judicio relinquuntur, quæque distinctius presentibus nostris Literis mox exprimentur, in prima, aut in qualibet ulteriori instantia cognoscendas aliter, seu in ipsis judicialiter quomodocumque procedere; etiam de consensu partium expresso aut tacito, aut prorogata jurisdictionis obtentu, sive ex eo, quod in ipsis agatur de interesse dictarum Communitatum activo, aut passivo, vel quod arctam connexionem habeant cum aliis causis coram ipsa Congregatione, ejusque Præfecto, aliisque Judicibus, legitime introductis, & actu pendentibus; multo que minus sper earum pertinentia decernere, ullatenus præsumant; Nos enim ex nunc nullum, irritum, & inane decernimus, quidquid in posterum in hujusmodi causis, contra præsentis Decreti Nostræ tenorem, per illam & illos actum, gestum, decretum, ac definitum, seu mandatum, & executum fuerit. Quocirca omnes & singulas hujusmodi causas sub aliquo capite ex inferius exprimentis non comprehendas, si quæ actu coram dicta Congregatione, ejusque Secretario, aut aliquo ex Ponentibus, aliisque Judicibus ab eadem delegatis, etiam de consensu partium, ut supra, introductæ sint, & pendere dignoscantur, quocumque in statu aut terminis (quos hic pro satis expressis haberi volumus) reperiantur, iisdem auctoritate & tenore, ab illa & illis avocamus, easque Judicibus competentibus respectivè in iisdem statu & terminis, cognoscendas, sineque debito terminandas committimus & delegamus.

Cum avocatione aliarum, & remissione ad Judices competentes.

Enumerantur genera causarum ad ipsam Congregationem spectantium.

I. Cause super executionibus onerum Cameralium & Communitativorum in Tabella descriptorum.

De concessione Manus Regie, ejusque prompta executione.

§. 16. Causæ autem, quas dictæ Congregationi, ac respectivè illius Præfecto, ac Secretario, & Ponentibus, aliisque Judicibus, ejusdem auctoritate, aut nomine, diversimode, ut infra, cognoscendas, definiendasque assignamus, sunt quæ sequuntur, videlicet.

§. 17. Primo: Illæ, in quibus pro parte quarumvis Communitatum & Universitatum eidem Congregationi subiectarum, aut Conductorum, & Appaltatorum ab ipsis causam habentium, agitur pro solutione onerum Cameralium, aut illorum, quæ Communitativa appellantur, in Tabella descriptorum, adversus eorum debitores quocumque. Et quoniam ad eos arctandos, & ad proventus hujusmodi pro parte dictarum Communitatum promptè exigendos, præfatus Clemens VIII. Prædecessor eidem Congregationi facultatem indulgit procedendi *Manu Regia*; Nos eandem facultatem ipsi presentium tenore confirmantes, volumus & præcipimus, quæcumque Mandata sub hujusmodi formula ab eadem Congregatione pro dictorum onerum solutionibus expediuntur, sine ulla tergiversatione, & gratis omnino, a competentibus Judicibus localibus subscribenda esse: nimirum a Judice Ecclesiastico, si contra Ecclesiasticas personas, aut Loca Pia agatur; a Laico autem, si contra Laicos concessa fuerint; & ad eorundem executionem præcedi debere, non obstante quacumque inhibitione, cujusvis Judicis, aut Tribunalis, etiam ipsiusmet Congregationis Boni Regiminis, ejusque Præfecti, aut Secretarii, nisi signata fuerit manu nostra, seu pro tempore existentis Summi Pontificis, ejusve Auditoris; eidem verò Congregationi, illiusque Præfecto, aut Secretario duntaxat licitum fore, hujusmodi Debitorum recursus, aut appellationes in devolutivo admittere, postquam ab iis re ipsa solutum fuerit totum id, pro cuius exactione mandatum Manus Regiæ expletum fuit; decernentes, solam Pignorum oblationem, aut captionem, ad hunc effectum minime suffragari.

§. 18. Quod si debitor aliquis Privilegium alleget exemptionis, quo se contendat ab aliquo oneris solutione immunem esse debere; tunc, si Communitas in quasi possessione reperiatu exigendi onus illud ab hujusmodi præfatis Privilegiatis, nihil ob stare volumus, quo minus supradicta ratione adversus eos procedatur ad executionem Manus Regiæ, quacumque inhibitione, appellatione, aut recurso postpositis; & reservata duntaxat præfati Privilegii verificatione, ejusque relevantiæ discussione, ad suum congruum Judicium Petitorium; quod quidem in prima instantia coram dictæ Congregationis Secretario, in gradu autem appellationis coram ipsa plena Congregatione, juxta privativam facultatem super his judicandi, per dictos Clementem VIII., & Paulum V. ipsi tributam, fieri debere decernimus. Si autem exigendi consuetudo & quasi possessio Communitati non assistat, tunc adversus allegantem Exemptionis Privilegium nequaquam procedi volumus *Manu Regia*; sed ante omnia de Privilegii subsistentia & viribus coram Secretario dictæ Congregationis, ac etiam subinde, quatenus appellatum fuerit, coram eadem Congregatione Generali, servatis servandis, judicandum & pronuntiandum fore decernimus. Et hæc eadem servari volumus, quoties super solutionibus hujusmodi onerum in Tabella descriptorum, inter Communitatem Loci Feudalis, & Dominum, seu Baronem ipsius Loci, controversia aliqua oriatu.

§. 19. II. Illas quoque Causas ad prædictam Congregationem, ejusque Præfectum, Secretarium, aliisque Judices ab ea deputandos spectare decernimus, in quibus ex parte earundem Communitatum, & Universitatum, seu Conductorum, & Appaltatorum ab illis jura sua defumentium, agitur adversus Debitores Canonum, Livellorum, seu fructuum, Censuum, aut Pensionum Domorum, aliorumve Prædiorum Urbanorum, aut Rusticorum, ac cæterarum omnium responsionum, & præstationum in supradicta Tabella descriptarum; contra quos pariter, quatenus Communitas in hujusmodi proventuum exigendorum possessione, seu quasi, esse dignoscatur, expedienda erit manus Regia, eaque subscribenda, & exequenda, prout supra; non obstantibus quorumvis Judicium, & Tribunalium, etiam ipsius Congregationis, seu illius Præfecti, aut Secretarii, inhibitionibus, præter præter signatas a Nobis & Successoribus Nostris, seu Nostro, & illorum Auditore pro tempore existente; Recursus autem & Appellationes in devolutivo duntaxat, post expletam

Ab illa Congregatione non aliter nisi sub manu Regia, & ad eorundem executionem præcedi debere, non obstante quacumque inhibitione, cujusvis Judicis, aut Tribunalis, etiam ipsiusmet Congregationis Boni Regiminis, ejusque Præfecti, aut Secretarii, nisi signata fuerit manu nostra, seu pro tempore existentis Summi Pontificis, ejusve Auditoris; eidem verò Congregationi, illiusque Præfecto, aut Secretario duntaxat licitum fore, hujusmodi Debitorum recursus, aut appellationes in devolutivo admittere, postquam ab iis re ipsa solutum fuerit totum id, pro cuius exactione mandatum Manus Regiæ expletum fuit; decernentes, solam Pignorum oblationem, aut captionem, ad hunc effectum minime suffragari.

Quando allegata exemptionis privilegia executionem suspendere valeant.

II. Cause super executionibus proventuum Communitatis in Tabella etiam descriptæ.

In his etiam proceditur *Manu Regia*, appellatione remota, quando Communitas esset in quasi possessione exigendi.

1753.

Aliis disceptanda erit Causa coram Iudice locali in prima instantia; & coram Congregatione in secunda.

Salva huic auctoritate reassumendi Causas post semel te pendentes.

Quo in casu praemissa non procedant.

III. Causae super naturam onerum Communitatibus solvendarum.

IV. Lites super electionibus Camerariorum, & Exactorum, aliorumque Ministrorum Communitatum.

V. Causae super locationibus Bonorum Communitatum,

solutionem, admitti poterunt. At ubi superioris temporis possessio Communitati non suffragetur, tunc, suspensa Manus Regiae expeditione & executione, petitio Communitatis, ejusque Appaltatoris in prima instantia coram Iudice Locali proponenda, & in gradu Appellationis dumtaxat ad praefatam Congregationem, ut inferius declarabimus, deferenda erit. Neque enim congruam reputamus, aut dicti Clementis VIII. Litteris & menti consentaneam, ut pro hujusmodi causis, & levioribus ut plurimum pecuniarum summis, ad Urbis Tribunalia in prima Instantia recurrere debeant univ[er]sa Ditionis Ecclesiasticae Communitates: Quae tamen si a Iudicibus Localibus hujusmodi Causarum expeditionem intra sex mensium spatium obtinere nequiverint, tunc dictae Congregationis officium & auctoritatem recte implorabunt; dictique Praefectus, & Secretarius hujusmodi Causas coram praefatis Iudicibus pendentes etiam in prima instantia reassumere, & ad se advocatas cognoscere ac definire libere poterunt.

§. 20. Quae tamen ita in hoc secundo Causarum genere procedere volumus, & intelligenda esse declaramus, quatenus Communitas in Iudicio executivo agat adversus Personam & bona ipsius Debitoris, qui ad controversiam praestationis solutionem proprie tenetur; non autem contra Tertium per se non obligatum, quique ante executionem Manus Regiae, aut in actu ipsius executionis, Inhibitionem aliquam dotalem praesentet, aut satis notam alleget *Cantabellam Angeli* nuncupatam; Si quidem in his casibus, pro eo quod pertinet ad Bona, super quibus intentata erat executio, Iudicium Causae non ad Congregationem Boni Regiminis spectabit, sed ad Iudicem Inhibitionis, apud quem scilicet pro parte Communitatis instandum erit pro ipsius Inhibitionis moderatione; quemadmodum alias de anno millesimo septingentesimo decimo octavo per Epistolam Encyclicam ejusdem Congregationis declaratum fuit.

§. 21. III. Illud etiam Causarum genus ad praedictae Congregationis iudicium spectare discernimus, quod circa naturam onerum unicuique Communitati solvendarum non raro agitari contingit; an scilicet Cameralia, an vero Communitativa, seu mixta, sint, & censeri debeant. Quas quidem Causas, upote graviores, & de sui natura minime executivas, coram Secretario dictae Congregationis in prima Instantia, deinde vero in gradu appellationis apud plenam Congregationem disceptandas, ac definiendas fore statuimus.

§. 22. IV. Quaecumque Lites, & Controversiae inter dictarum Communitatum & Universitatum Homines exoriantur super electionibus & deputationibus Camerariorum, sive Exactorum, aut Depositariorum, aliorumque Administratorum pecuniae publicae, seu rei Frumentariae, vel Olei, aut aliorum generum, quae pro Populi victu, & sustentatione, aliisque necessitatibus, publico sumptu comparari contingat; Item illae, quae in redditionibus rationum hujusmodi Administratorum exurgere possunt, seu quum adversus eos agitur pro residuis ab eorum manibus recuperandis; Haec omnes, tanquam gravioris momenti, ad Secretarii praedictae Congregationis Iudicium in prima Instantia pertinebunt, in ulterioribus autem, ad plenam ipsam Congregationem. Quae etiam criminaliter procedere potest adversus praefatos Administratores, quatenus de dolo, aut fraude, vel falsitate, sufficientibus indicibus concurrentibus, arguantur.

§. 23. V. Denique ad eundem Secretarium in prima Instantia, & respectively ad plenam Congregationem in gradu appellationis, privative

deferri debent Causae & Lites super Locationibus Bonorum, atque Proventuum dictarum Communitatum, quicumque in praefata Tabella descripti habentur, inter Communitates Locatrices ex una, & Conductores, seu Appaltatores ex altera partibus, seu inter plures Oblatores, aut Conductores hinc inde, pro tempore vertentes; Prout etiam controversiae super praetensis conventarum responsonum atque Pensionum remissionibus, & defalcationibus, ab iisdem Conductoribus, & Appaltatoribus promotae, & promovendae; ea tamen servata lege, ut nulla exceptio defalcationis ex quolibet etiam privilegiato capite praetensa, iis suffragetur, ad effectum retardandi solutionem integram conventae summae, & executionem Manus Regiae, per quam ad hujusmodi solutionem ante omnia compelli debebant, juxta id, quod in citata Clementis VIII. Constitutione praescriptum legitur.

§. 24. Has & non alias Causas, Lites, & Controversias dum a praedicta Congregatione Boni Regiminis, ac respectively ab illius Praefecto, Secretario, Ponentibus, aliisque ab ea deputatis, judicialiter cognoscendas, definiendasque decernimus; ordinem quoque ac methodum in iis procedendi opportunè statuamus, oportet. Quoties itaque Causa aliqua a Iudice Locali, per expeditionem & executionem Manus Regiae, juxta praemissa, expedita fuerit, ac Debitor, post expletam solutionem, ut praefertur, reclamaverit, liberum ei erit ad praefati Secretarii iudicium in devolutivo provocare. Qui si Iudicatum de partibus sententia sua confirmaverit, idemque Debitor novam Commissionem a Congregatione Generali impetrare cupiat, non aliter audiendas erit, quam si a Cardinali Praefecto superefforiam obtinuerit ad effectum adeundi plenam ipsam Congregationem. Haec autem, quatenus Commissionem signandam existimet, eam dirigere debebit alicui ex Ponentibus, at semper cum clausula: *Parite iudicato*. Si vero praedictus Secretarius in devolutivo pronuncians, Iudicatum de partibus revocet, Communitas autem a posteriori hujusmodi sententia appellationem interponat; tunc abique ulla superefforiam concessione, Causa ipsa principalis, per eum Ponentem, ad quem juxta divisionem superioris praescriptam pertinebit, in plena Congregatione proponenda erit; & quidquid per hanc super illius meritis iudicatum fuerit, id pro finali definitione habendum, servandum, & exequendum erit; absque eo quod ulterior ulla appellatio, aut Causae revisio, etiam in gradu restitutionis in integrum, admitti valeat.

§. 25. In iis autem Causis, quas supra diximus coram eodem Secretario in prima Instantia agitandas esse, si, postquam ab eo pronunciatum fuerit, aliqua ex Partibus appellationem interponendam duxerit, superefforiam prius obtinere debet a Cardinali Praefecto, ut plenam Congregationem adire possit; in qua non quidem de ipsa appellatione admittenda, aut rejicienda, seu de Commissionem signanda, agendum erit, sed super Causae meritis finaliter iudicandum, sublata quacumque ulteriori appellatione, seu Causae hujusmodi revisione, etiam in gradu restitutionis in integrum; Expedi enim in hujus generis Causis, quae ad oeconomicum regimen pertinent, brevissimum, quoad fieri poterit, litibus, & controversiis terminum praestituere.

§. 26. Ne autem hujusmodi Lites & Controversiae, sive activae, sive passivae, a Communitatibus, & Universitatibus temerè suscipiantur,

Praescribitur ordo & methodus in hujusmodi Causarum cursu servanda.

Quomodo concedenda sit Communitatibus licentia sustinendi & movendi lites.

plantur, aut cum earum inutili dispendio sustineantur, Nos sepedicto Cardinali Præfecto, seu alteri Cardinali illius vices pro tempore obeunti, committimus & mandamus, ut nullas lites hujusmodi inter quamcumque Communitatem, seu Universitatem ex una, & alias Communitates, sive Universitates, aut Hominum cœtus, privataeque personas, ex altera partibus, in quolibet Tribunali motas, atque movendas, publico sumptu agitari permittat, sine expressa licentia sua in scriptis concedenda; quam quidem ipse, pro suo prudenti arbitrio, ac de consilio Secretarii, & Ponentis respectivè, concedet quoad primam Instantiam, ac etiam quoad ultiores, ubi Communitas in prima, vel in proximè superiori Instantia, favorabilem sententiam, seu resolutionem obtinuerit: At si Communitas in prima, multoque magis, si etiam coram Judice secundæ Instantiæ, Causa ceciderit, tunc eidem, ut litem in gradu ulterioris appellationis prosequi valeat, non aliter licentiam impertiri debet, quam facta per Homines ejusdem Communitatis solemnibus obligatione, per quam ipsi, *uti singuli, & in solidum*, ad lites hujusmodi expensas, & ad relevandam Communitatem ab omni damno in casu contrariæ fortis, se validè obstringant.

Claufulæ
pro præmissis
firmate.

§. 27. Denique præsentis Litteras, & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo, quod quilibet in præmissis, seu in eorum aliquo jus, vel interesse habentes, seu habere quomodolibet prætendentes, etiam specificæ & individua mentione, & expressione digni, eisdem non consenserint, aut ex alia quantumvis juridica, & privilegiata causa, colore, prætextu, & capite, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis Nostræ, vel interesse habentium consensus, alioque quolibet, etiam quantumvis magno, ac formali, & substantiali defectu, notari, impugnari, infringi, in controversiam revocari, ad terminos juris reduci, seu adversus illas apertionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium intentari, vel impetrari nullatenus posse; sed semper, & perpetuo validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri, & obtinere debere, & ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore quodcumque spectabit, inviolabiliter observari decernimus.

Aliter judicari prohibetur.

§. 28. Sicque, & non aliter per eandem Congregationem, ejusque Præfectum, ac Ponentes, & Secretarium, aliosque Judices Ordinarios, & Delegatos, quavis auctoritate, præeminentia, aut potestate fungentes & functiones, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, aliosque S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, sublatâ eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari & definiti debere: irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio
contrariis.

§. 29. Non obstantibus, quatenus opus sit, dictorum Sixti V., Clementis VIII., & Pauli V., super unius & alterius Congregationis erectione, & facultatibus, Nostraque, & Cancellariæ Apostolicæ Regula de jure quæsito non tollendo, aliisque Apostolicis Constitutionibus & Ordinationibus, necnon quarumcumque Causarum & Litem pendentia in quocumque statu & terminis; dictæque Congregationis, etiam confirmatione Apostolica, seu qualibet firmitate alia roboratis usibus, stilis, & consuetudinibus, etiam antiquis, & immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis, eidem Congregationi, ejusque Præfecto, & Officialibus, necnon cuilibet ex Communitatibus, & Universitatibus Ditionis

prædictæ, earumque Hominibus, seu peculiaribus Personis, sub quibuscumque formis & verborum tenoribus, clausulis, & decretis, in contrarium præmissorum forsan concessis, ac pluries confirmatis & innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiam, pro illorum sufficienti derogatione, de ipsis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & individua mentio habenda esset, tenores hujusmodi pro præsentibus insertis habentes, Motu, scientia, & potestatis plenitudine præfatis, hac vice duntaxat, & ad præmissorum effectum, illis aliis in suo robore permanentibus, amplissimè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 30. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc nostrorum Decretorum, Statutorum, mandatorum, avocationis, remissionis, commissionis, declarationum, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio, Kalendis Octobris, Pontificatus Nostri Anno Quartodecimo.

Sanctio pontificalis.

Dat. Pont.
Anno XIV.
die prima Octobr. 1753.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA

De Curia J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco + Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 26. Novembris 1753.

Tribunali Auditoris Generalis Cameræ Apostolicæ adduntur duo Prælati Assessores in Causis Criminalibus definiendis, certa que methodus in hujusmodi judiciis coram ipso A. C. instituendis, prosequendis, & absolvendis firmatur.

XXVI.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

AD coercenda delinquentium flagitia Nos sedulo intendere cogit Supremi Legislatoris Officium, quo & temporali Ditioni Apostolicæ Sedis Dominio subiectæ, & spirituali Gubernio Catholicæ Ecclesiæ toto Terrarum Orbe diffuse, ex juribus Beati Petri Apostolorum Principis, Dei ordinatione, præsidemus. Quam enim sperandum non sit, communis corruptionis vitia, quæque ex iis sæpè prodeunt facinora & crimina, ab hominum universitate penitus tolli posse; necesse est, iis, qui in Leges peccant, statutas Legibus poenas, ratione duce, sapienter infringere; ut vel earum salubri rigore emendati, (quod magis cupimus,) ad justitiæ cultum revocentur; vel saltem ulterius delinquendi facultate privati, a perturbando Societatis ordine desistant, & cæteris exemplo sint, ne sanctissimarum Legum instituta violare liberum sibi putent, aut impune fore confidant. Quam in rem, quam paucis ante annis, ad optimum hujus Almæ Urbis, ejusque Districtus regimen stabiendum, plura præscripserimus in Tribunali

Justitiæ coercitivæ exercitium in omni Gubernio necessarium.

1753.

Providentia
Pontificis
circa Tribu-
nal Guber-
nii Urbis.

Et nunc ex-
tenditur ad
Tribunal A.
C. in Crimi-
nalib.

Cui Pont.
nonnullas
præscribit le-
ges, speciali
Chirographo
comprehen-
sas.

Tenor dicti
chirographi.

Describitur
iurisdic-
tionalis
A. C.

Causæ, prop-
ter quas
Pont. ut in-
fra statuit.

Gubernii ejusdem Urbis observanda, quæ primum in Schedula Nostri Motus proprii latè digessimus, deinde vero in Apostolica Constitutione Nostra, quæ incipit, *Justitiæ gladium*, data anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLIX. undecimo Kalendas Junii, per extensum inserta solemniter confirmavimus; cumque ex eorum observatione in eo Tribunali jam constituta, perspicuum recti ordinis & utilitatis publicæ fructum nos collegisse gaudeamus: Nunc consentaneam pariter agendi methodum firmare deliberavimus in Tribunali Auditoris Generalis Causarum Curie Camerae Nostræ Apostolicæ, cujus iurisdic-
tionalis non solum in Civilibus, sed etiam in Criminalibus Causis, latius extenditur: Ne Delinquentes, & Inquisiti, ad hujus Tribunalis Forum peculiariter pertinentes, seu undecumque ad ipsius & Sedis Apostolicæ iudicium confugientes, in casibus per Sacros Canones & Apostolicas Constitutiones statutis atque permisis, aut ibi delictorum impunitatem inveniant, unde Justitiæ exercendæ normam desumi, & Ecclesiasticæ disciplinæ præsidium, inferioribus autem Judicibus & Tribunalibus auxilium impendi maxime decet; aut adversus vim & oppressiones promptum debitumque remedium, in hoc communi innocentie asylo, frustra requirere, vel diutius, quam par est, expectare cogantur. Itaque omnibus maturè perpen-
ditur, auditisque super his prudentum virorum consiliis, infrascriptas Leges & Ordinationes in dicto Auditoris Generalis Causarum Curie Camerae Nostræ Apostolicæ Tribunali perpetuò servandas condidimus, atque complexi sumus in quadam Schedula Nostri Motus proprii non ita pridem Chirographo nostro subscripta; cujus tenor talis est, videlicet.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio, &c.

§. 1. **F**RA i molti, e gravissimi pesi del Nostro Apostolico Ministero abbiamo sempre annoverato quello, che ci obbliga a vegliare incessantemente sopra la retta, e ben ordinata amministrazione della Giustizia in ogni sorta di Cause Civili, e Criminali, le quali in grado di appellazione, e talvolta ancora in prima istanza, debbono giudicarsi nei Tribunali di questa Santa Sede. Più d'ogni altro però ci è stato sempre a cuore il Tribunale dell'Uditore Generale della Nostra Camera, quale da tempo antichissimo i Sommi Pontefici Nostri Predecessori hanno costituito Giudice Ordinario con amplissime facoltà, non solo delle Appellazioni, che nelle Cause appartenenti al Foro Ecclesiastico, vengono alla Santa Sede da tutte le parti del Mondo Cattolico, ma pur anche in certe cause privilegiate di prima istanza, e specialmente in quelle Cause Criminali, nelle quali l'Inquisito, o Reo viene a costituirsi spontaneamente di persona a disposizione di essa Santa Sede, come apparisce da diverse nostre Costituzioni, e particolarmente da quella, che incomincia: *Ad Militantis Ecclesie*: impressa nel primo Tomo del nostro Bollario Constit. XLVIII. nella quale fu da noi providamente stabilito e dichiarato, quando, ed in qual forma fosse lecito all'Uditore della Camera, secondo il prescritto del Sagro Concilio di Trento, e delle Costituzioni Apostoliche, ammettere le Appellazioni, inibire gli Ordinarij de' Luoghi, e avocare da essi le Cause di prima istanza.

§. 2. Ma nondimeno essendo l'animo Nostro sempre più eccitato dal desiderio di ridurre all'ultima possibile perfezione questo gran

Tribunale del Mondo Cattolico, ci siamo determinati, sull'esempio di simile provvedimento da Noi parimente dato all'altro Nostro Tribunale del Governatore di Roma, di renderlo, come in appresso, più nobile, decoroso, e rispettabile in rapporto alle Cause Criminali; provvedendo nel tempo stesso, che gli Inquisiti, e Processati nelle Curie dei propri Ordinarij, trovino bensì in esso il giusto e dovuto asilo, quando sono innocenti, ma non mai alcuna impunità, o alcun fomento alla loro disubbidienza, quando sono colpevoli.

§. 3. Avendo per tanto in questa Nostra Cedula per espresse, e di parola in parola registrate tutte, & singole facoltà, Giurisdizioni, prerogative, e preeminenze, delle quali, per concessione de' Nostri Predecessori e Nostra, gode, e può godere l'Uditore Generale della Nostra Camera Apostolica, e quelle in forma amplissima confermando, ed approvando, senz'alcuna benchè menoma restrizione, o diminuzione: Come pure avendo per espresso lo stato presente del di lui Tribunale in Criminalibus, il numero degli Officiali, e Ministri, che lo compongono, e di quelli, che hanno luogo e voto nella di lui Congregazione, e finalmente le facoltà, ed incombenze di cadauno di essi:

§. 4. Di nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della Nostra suprema, ed Apostolica Potestà, ad esempio di quello, che già ordinammo per il detto Tribunale del Governatore di Roma nella nostra Costituzione, che incomincia: *Justitiæ gladium*: pubblicata li 24. Maggio 1749., vogliamo similmente & ordiniamo, che in avvenire, al solito & ordinario numero dei Prelati Ponenti di Consultata se ne aggiungano altri due, quali abbiano, e debbano godere tutti gli onori, Privilegi, esenzioni, e preeminenze, che godono gli altri Ponenti, di modo che compongano con essi uno stesso corpo, o sia Collegio, ma però in vece di essere Ponenti di una delle nostre Province, sieno, e debbano essere ambidue Ponenti, ed Assessori del Tribunale dell'Uditore Generale della Nostra Camera Camera, e che debbano intervenire a tutte le Congregazioni Criminali, quali si terranno avanti di esso: Come pure vogliamo, che alle medesime Congregazioni Criminali debba intervenire (come prima si costumava) l'Uditore pro tempore in Civilibus di esso Monsignore Uditore della Camera, anch'egli come Assessore del medesimo in Criminalibus, dichiarando, che questo debba sedere immediatamente dopo li suddetti due Ponenti di Consulta, quali federanno immediatamente dopo l'Uditore Generale della Camera, secondo l'ordine fra di loro della propria Prelatura o Anzianità.

§. 5. Nella risoluzione delle Cause, che si proporranno in detta Congregazione Criminale, avranno voto decisivo il suddetto Monsignore Uditore della Camera pro tempore, coll'arbitrio però di astenersi, quante volte così gli piacerà; li tre Assessori suddetti, & il Luogotenente Criminale Generale: Quanto poi alli tre Sostituti Luogotenenti, ancorchè in passato abbiano avuto il voto decisivo, vogliamo che in avvenire non abbiano se non che il semplice Voto consultivo.

§. 6. Li Processi dovranno compilarli come per lo passato, tanto nelle Cause di prima istanza, quanto anche, quando occorra, nelle Cause di Appellazione, dalli tre

Confirmat
in primis
omnem dicti
Tribunalis
iurisdic-
tionem.

Pro iudicis
Criminalibus
duos
Prelatos Af-
fessores con-
stituit: eif-
que locum
inter Ponentes
Sac. Con-
sult. assignat.

Eisdem præ-
cipuum mu-
nus imponit,
suffragium
ferendi in
Causis Crimi-
nalibus,
una cum A.
C. ejusque
Auditor, &
Locumtenen-
te Crim.

Processus a
quibus, &
quomodo ef-
formandi.

Sostituti

Processuum
compendis,
sen retrictus,
a quibus fi-
ri, & reco-
gnosci debe-
ant.

Decreta cir-
ca actus or-
dinatorios
sunt a solo
Locumten-
te, recursus au-
tem ad solū
Audir. Signi-
fici, vel ad
Audir. SS.
deferantur.

De tempo-
re adunandi
Congreg.
Crimin. A.
C. & inti-
mandi Cau-
sarum propo-
sitionem,
communicandi
Scripturas,
aque Retric-
tus.

» Sostituti Luogotenenti, secondo il ripartimento
» che ne faranno fra di loro per Turno di Set-
» timana in Settimana, salvo però all' Uditore
» della Camera, e suo Luogotenente Generale,
» in qualche caso particolare, il diritto di com-
» mettere la Processura fuori di detto Turno,
» e con espressa dichiarazione, che li suddetti
» Sostituti processanti siano sempre tenuti di pren-
» dere di mano in mano dal suddetto Luogote-
» nente Generale nella formazione de' Processi le
» opportune istruzioni.

§. 7. » Sarà ancora peso di essi Sostituti
» Luogotenenti il formare a suo tempo il Ristret-
» to di ciaschedun Processo, che dovrà proporsi
» in Congregazione, con tutta attenzione, e
» fedeltà; ma questi Ristretti non dovranno man-
» darsi in giro all' Uditore della Camera, né
» agli altri tre Assessori, come si dirà in ap-
» presso, se non dopo che saranno stati firma-
» ti, e sottoscritti da quel Sostituto, che gli
» avrà formati, e successivamente riconosciuti,
» e confrontati col Processo, dal medesimo Luo-
» gotenente Generale, quale ancor egli dovrà
» restar debitore della integrità e sincerità de'
» medesimi, e perciò sarà tenuto ancor esso sot-
» toscrivere, ed approvarli di proprio suo pugno.

§. 8. » Gli atti ordinatori di qualunque Giu-
» dizio, si faranno tutti, come si è costumato
» fin' ora, avanti il Luogotenente Generale, e
» quando alcuna delle Parti si crederà gravata
» da qualche Decreto del medesimo, non dovrà
» citare per la riposizione avanti lo stesso Udi-
» tor della Camera, com'è stato di recente in-
» trodotto con inutile protraggimento; ma do-
» vrà immediatamente ricorrere o all' Uditore
» della segnaturo di Giustizia, o all' Uditore pro-
» tempore del Papa, in arbitrio de' quali, quan-
» do cada nell' ordinatoria alcun grave Articolo,
» come tal volta cade, sarà di rimetterlo alla
» Decisione della piena Congregazione: Ben in-
» teso però, che al suddetto Luogotenente Ge-
» nerale non sia mai lecito, sotto pena di nul-
» lità, pronunciare per Sentenza sopra Articoli
» meramente ordinatori, e che similmente alle
» Parti non sia mai lecito di ricorrere in Cause
» Criminali alla piena Segnaturo di Giustizia:
» essendo stato già dichiarato prima da Innocen-
» zo X. Nostro Predecessore, e poi anche da
» Noi in Segnaturo di Grazia, in occasione di
» una Causa *Alarina*, che la piena Segnaturo
» di Giustizia non può ne deve ingerirsi nelle
» Cause Criminali, nè rispetto alla pertinenza
» anche tra il Giudice Civile e Criminale, né ri-
» spetto alle Commissioni.

§. 9. » Ogni quindici giorni almeno, nel
» giorno di Lunedì, dovrà l' Uditore della Ca-
» mera adunare avanti di sé la Congregazione
» Criminale, a cui, oltre li tre Assessori suddet-
» ti, dovranno intervenire tutti quelli, che so-
» no descritti nel publico Elenco di essa Con-
» gregazione, ed al medesimo Uditore della
» Camera Capo del Tribunale spetterà parimen-
» ti destinare le Cause, che dovranno proporsi
» in ciascheduna Congregazione. Ma quindici
» giorni prima dovrà la proposizione di ogni
» Causa intimarsi dal Luogotenente alle parti in-
» teressate, con intimazione in iscritto, acciò
» possano in detto tempo dedurre sì in scritto,
» che in voce le loro ragioni, e rispettivamen-
» te ciascuna di esse Parti, tre giorni almeno
» avanti la Proposizione, dovranno distribuire
» alli Votanti, e comunicarsi vicendevolmente
» tra di loro, nella Sala di esso Monsignor U-
» ditore della Camera, le proprie Scritture, &
» allegazioni, sotto la pena, in caso di contra-
» venzione, di essere i rispettivi Difensori in-

» abilitati a scrivere, e comparire nel Tribuna-
» le, ad arbitrio di detta Congregazione.

§. 10. » Nel decorso similmente di detti quin-
» dici giorni faranno tenuti li Sostituti Luogote-
» nenti, che avranno formati i Ristretti de' Pro-
» cessi da proporsi in Congregazione firmati e
» sottoscritti, come sopra, mandare in giro li
» medesimi Ristretti in primo luogo al suddetto
» Monsignor Uditore della Camera, e dappoi
» di mano in mano a ciascuno de' sudetti tre
» Assessori, l'ultimo de' quali dovrà rimetterli
» nelle mani de' i rispettivi Sostituti Luogotenenti,
» che gli avranno formati, per essere da
» essi riferiti in Congregazione.

§. 11. » Affinchè poi il detto Tribunale dell'
» Uditore della Camera riesca e sia, come di
» sopra abbiamo detto, e Noi assolutamente vo-
» gliamo, di giusto presidio agl' innocenti, ma
» non mai di luffertugio, e fomento ai colpe-
» voli, in dispregio de' loro immediati Superio-
» ri, e in rilassamento della Disciplina Ecclesia-
» stica: Considerando, che le Cause Crimina-
» li vengono all' Uditore della Camera o in gra-
» do di appellazione legittimamente interposta,
» o anche in prima istanza, quando specialmen-
» te gl' Inquisiti si costituiscono personalmente
» nelle Carceri a disposizione della Santa Sede,
» e per età dell' Uditore della Camera: Perciò,
» rispetto alle Cause d' appellazione, conferma-
» mo di nuovo suddetta Nostra Costituzione
» XLVIII. che incomincia: *Ad militantis Ec-
» clesie*: incaricando il Medesimo Uditore del-
» la Camera perchè sia nel suo Tribunale ale pie-
» namente ed esattamente eseguita; E solamen-
» te aggiungiamo, che quante volte avvenga il
» caso, come non di rado avviene, che qual-
» cuno appelli dal Decreto, o Giudicato del
» proprio Ordinario, dopo che in virtù di quel-
» lo stesso Giudicato, o Decreto, dal quale ap-
» pella, è stato rilasciato dalle Carceri formali,
» o da altro qualunque luogo, che prima di es-
» so Giudicato o Decreto gli era stato assegna-
» to in luogo di Carcere: In tal caso l' Uditore
» della Camera, e suo Luogotenente Generale,
» non debba ammettere l' appellazione, ne ri-
» lasciare alcuna inibizione, ne ordinare la traf-
» missione degli atti, se prima l' Appellante non
» farà ritornato nelle Carceri formali, o in al-
» tro luogo assegnatogli per Carcere, e che con
» idonea cauzione non hali obbligato a restarvi
» fino all' esito della Causa: Non essendo giu-
» sto, che l' Inquisito, nel tempo stesso che im-
» pugna per via d' appellazione il Giudicato del
» suo Ordinario, voglia goderne il beneficio, nella
» parte, che riguarda il suo rilascio dalle Carceri.

§. 12. » Quindi passando all' altre suddette
» Cause di prima istanza, benchè i Nostri Pre-
» decessori, e specialmente Benedetto XIII. di
» felice recordanza, con sei Decreti che si tro-
» vano impressi dopo il Concilio Romano fog. 207.
» e seqq. abbiano dato in questa parte utilissimi
» provvedimenti; nondimeno per accorrere, in
» quanto possiamo, alla malizia degli Uomini,
» quali sempre trovano nuove maniere per con-
» travenire impunemente alle Leggi anche più
» sante:

§. 13. » Approviamo in primo luogo, e con-
» fermiamo in tutto e per tutto li primi tre De-
» creti del preloca o Benedetto XIII., nei quali
» si dispone come in appresso. *I. Recipi possint;*
» *& dumtaxat in Tribunali Auditoris Camerae;*
» *Constituta Reorum in causis primæ instantiæ;*
» *in quibus de penis corporalibus agitur, habi-*
» *ta ratione ad titulum inquisitionis; Non*
» *vero in Causis Censurarum, vel simplicis*

Confirmat
suum Consti-
tutum de Appel-
lationibus, &
Inhibis.

Etamque
ampliando,
statuit, quod
Reus appel-
lans a Decre-
to, cujus vi-
gore relaxa-
tus est, non
audiat nisi
ad Carceres,
sive in Culto-
diam redeat.

Quoad Cau-
sas primæ in-
stantiæ confir-
mat tria De-
creta San-
cti. B. ne-
dicti XIII.

„ multa, vel declarationis irregularitatis, sive
„ in aliis Casis, in quibus dicta pena corpora-
„ lis non intrat. II. Regularium Constituta nun-
„ quam recipiantur. III. Huiusmodi Constituta
„ fieri tantum possint coram A. C. in Criminali-
„ bus, non vero coram alio Iudice Appellationis,
„ neque in Urbe, neque extra eam, nec etiam
„ in Sacra Congregatione negotiis Episcoporum,
„ & Regularium Prapostita.

Item alia tria
Decreta ejus-
dem.

§. 14. „ Confermiamo parimente ed ap-
„ proviamo gli altri tre susseguenti Decreti,
„ nei quali si ordina. IV. Constitutus Reus co-
„ ram A. C. debeat statim in carceribus forma-
„ libus Urbis detineri; deinde primum expedi-
„ antur in ejus Tribunali Littere inhibitoriales,
„ & compulsoriales (absque eo quod Constitutus
„ juret se suspectum habere Ordinarium) pro
„ transmissione Actorum coram dicto Ordinario,
„ nec possit Reus habilitari per Urbem, & ex-
„ tra carceres formales, nisi visis & discussis
„ Actis, & quatenus de jure sit locus dicta ha-
„ bilitationi, audita Parte offensa, vel ejus Pro-
„ curatore, si in Curia sit praesens, necnon Fisco
„ R. C. A., & quatenus Causa sit cum Procura-
„ tore Fiscali Curiae Ecclesiasticae, audito Promo-
„ tore Fiscali Curiarum Episcopali in Urbe, at-
„ que insuper facta desuper verbo in plena Con-
„ gregatione Criminali A. C.: V. Si Acta vel non
„ incepta coram Ordinario, vel sufficienter impin-
„ guata non fuerint, non communicentur Reo, sed
„ eo retento in carceribus formalibus, committatur
„ Ordinario Processus informativi compilatio, vel
„ respectivè impinguiatio, faciendae expensis Partis
„ querelantis, vel Fisci Ecclesiastici, si ea non
„ adsit. VI. Acta sufficienter impinguiatis, serva-
„ tis servandis, procedatur ad expeditionem Cau-
„ sae prout de jure, audita semper Parte offen-
„ sa, vel ejus Procuratore, necnon Fisco R. C.
„ A., & Curiarum Episcopali, ut supra, in
„ quolibet actu: Districte injungente Sanctitate
„ Sua, ut coram semetipso A. C. tractari & ex-
„ pediri faciat huiusmodi Causas juxta meritum
„ justitiae, ne Rei inquisiti, Forum Ordinarii de-
„ clinantes in prima instantia, in Urbe querant
„ reatum praesidium.

Ex prava
intelligentia
terti & quar-
ti ex dd. De-
cretis, abusus
invaluit habi-
litandi Reos
ad habendam
Urbem loco
Carceris ex-
tra casus per-
missos.

§. 15. „ Ma perchè contro il vero senso
„ del terzo, e quarto de' riferiti Decreti si è
„ andato a poco a poco introducendo l'abuso
„ di accordare il beneficio dell'abilitazione
„ per Roma anche nei casi, nei quali de jure
„ non deve accordarsi, col solo apparente
„ motivo, che l'Inquisito prima di costituirsi
„ personalmente avanti l' A. C., era stato si-
„ milmente abilitato dal proprio Ordinario ad
„ avere il Palazzo o la Città in luogo di car-
„ cere; non si fa distinzione fra delitto e de-
„ litto; non si discutono gli atti, anzi per lo
„ più delle volte neppur possono vedersi, ed
„ esaminarsi, perchè erano appena incomin-
„ ciati, quando l'Inquisito è fuggito a Roma;
„ la Parte offesa o non vi è, o non si cura
„ di comparire; Il Promotore Generale delle
„ Curie Ecclesiastiche deputato da Benedetto
„ XIII. poco o nulla operava, e perciò si è
„ lasciato di deputarlo; e finalmente il Fis-
„ cale Generale di Roma, e suo Sostituto,
„ benchè sia citato, si contenta di fare in piè
„ della citazione una semplice protesta gene-
„ rale, e questa fatta, aggravato da altre
„ incombenze del proprio Ufficio, non si pren-
„ de altra cura: dal che avviene che gl'Inqui-
„ siti, benchè consapevoli a loro stessi del de-
„ litto, o delitti commessi, nondimeno ani-
„ mati da forte speranza di essere abilitati per
„ una Città così vasta, come è Roma, ven-
„ gono francamente a costituirsi avanti l' A. C.,
„ e si veggono passeggiare impunemente, e darli

„ bel tempo, per tacere altri più gravi disordi-
„ ni, de' quali non conviene far menzione.

§. 16. „ Quindi è, che Noi, volendo re-
„ stringere dentro i termini della ragione, e
„ dell'equità cotesta foverchia condiscendenza;
„ ordiniamo, e comandiamo, che quante
„ volte nè in Partibus, nè in Curia è stato com-
„ piuto, e pubblicato il Processo informativo,
„ o sia fiscale, non debba mai abilitarsi l'Inqui-
„ sito fuori delle carceri formali, benchè pri-
„ ma di costituirsi foss'egli stato abilitato dal
„ proprio Ordinario; ma debba onninamente
„ osservarsi ed eseguirsi il sudetto Quinto De-
„ creto, nel quale si ordina non solo, che quegli
„ atti, che vi sono, non vengano comunicati
„ al Reo, ma in oltre, che si commetta all'Or-
„ dinario la compilazione, e rispettivamente
„ l'impinguiatione del Processo informativo,
„ da farsi a spese della Parte Querelante, quan-
„ do vi sia, e quando questa non vi sia, a spe-
„ se del Fisco Ecclesiastico; e che intanto
„ l'Inquisito si ritenga nelle carceri formali:
„ Avvertendo bene, che tal commissione si dia
„ sempre all'Ordinario, ancorchè l'Inquisito
„ dica, e giuri d'averne perorrescenza; im-
„ perciocchè restano a lui, dopo pubblicato il
„ Processo informativo, l'arbitrio di ripetere,
„ e ripulzare i Testimonj Fiscali, e di fare le
„ sue difese, tanto basta per escludere qualun-
„ que pretesto di perorrescenza.

Habilitatio
Rei prohibetur.
Processu non comple-
to, aut non
publicato.

Confessio
Processus se-
per Ordina-
rio commit-
tenda.

§. 17. „ Ed avvertendo inoltre, che quan-
„ do mancano alla perfezione di esso Processo
„ informativo, come per lo più mancano, gli
„ esami, e costituti degl' Inquisiti, perchè
„ questi non possono più farsi dall'Ordinario,
„ dopo che quelli sono partiti dalla Curia lo-
„ ro; debba in tal caso l' A. C. perfezionarlo
„ in questa parte, con esaminare, e costi-
„ tuire l' Inquisito sopra gl' indizj acquistati
„ nel Processo de Partibus, e debba nelle solite
„ forme contestargli il delitto, del quale vien
„ imputato; Ne prima di tutto ciò possa
„ venirsi alla pubblicazione del Processo, e
„ molto meno alla proposizione, e risoluzione
„ della Causa.

Ejusdem pu-
blicatio fieri
nequit, ante-
quam Reus
constitatur.

§. 18. „ Che se all'incontro il Processo in-
„ formativo sarà stato già compiuto e pubblica-
„ to in Partibus, prima che il Reo venisse a co-
„ stituirsi, oppur dopo che sarà compiuto, e
„ pubblicato come sopra in Roma: In tal ca-
„ so, se il Reo citato, secondo il costume,
„ vorrà ripetere i Testimonj Fiscali, ovvero di-
„ chiarando di aver quelli pro rite, & rectè exa-
„ minatis, vorrà fare il Processo difensivo; al-
„ lora solamente abbia la piena Congregazio-
„ ne la facoltà ed arbitrio di concedere l'abi-
„ litazione, che gli sarà domandata, ma non
„ mai il solo Luogotenente. Con che però la
„ medesima Congregazione regoli quell'arbi-
„ trio a misura degl' indizj, e delle prove, che
„ risultano dal Processo Fiscale; e purchè in-
„ oltre non si tratti nè di delitto di carne, nè
„ di aborto, ancorchè si dica non animato, nè
„ di omicidio, nè di falsità con danno grave,
„ nè di furto magno, o sacrilego, nè final-
„ mente di altro delitto enorme; Volendo Noi,
„ che in questa sorta di delitti non si accordi
„ mai l'abilitazione fuori delle carceri formali.

Completo
& publicato
Processus In-
form., si fa-
ciendus sit re-
peticivus, aut
defensivus, aut
rursus habilitari
poterit Reus
prout arbitrio
Congregationis.

§. 19. „ Che se l'Inquisito dopo essere sta-
„ to compiuto, e pubblicato, come sopra,
„ il Processo informativo in Partibus, o in
„ Roma, non chiederà che si faccia altro
„ Processo ripetitivo o difensivo, ma crede-
„ rà col solo informativo potersi spurgare dal
„ preteso delitto: Siccome in tal caso cessa
„ ogni motivo d'abilitarlo extra carceres,

Si autem il-
lius defensio
fiet sine novo
Processu, in
Carceribus
maneat usque
ad exitum
Causae.

quale

» quale tutto confiste nella lunghezza del tempo, che si richiede per la compilazione di tali Processi, così l' A. C. potrà bensì accelerare la proposizione della Causa, e procedere al Decreto, o Sentenza definitiva, con ricevere ancora le Fedi de' Testimonj, o altri documenti, che piacerà al Reo di produrre in sua difesa, considerandoli per suo lume, come Atti e Testimonj estragiudiziali; Ma non dovrà abilitare il Reo, se non quando ad istanza del Fisco, o suo aderente, si dovesse procedere alla compulsa di detti Atti, e rispettivamente all'esame de' Testimonj prodotti a difesa, giacchè allora solamente riforgerebbe il motivo della lunghezza del tempo necessario per la suddetta compulsa ed esame.

§. 20. » In qualunque caso però si creda dalla piena Congregazione esser luogo all'arbitrio di abilitare l'Inquisito per Roma, vogliamo e dichiariamo, che non perciò sia lecito al Reo abilitato il celebrare la Santa Messa, o esercitare in altro modo gli Ordini; essendo troppo giusto, che ne resti sospeso fino a che la causa Criminale venga del tutto terminata in suo favore, e che in tanto, non ostante l'abilitazione, si abbia l'Inquisito a riputare, come se fosse carcerato nelle carceri formali; Per lo che sarà cura del Luogotenente Generale, prima ancora, che si pubblichi il Decreto d'abilitazione, di mandarne con suo Vighetto l'opportuno avviso alla Curia del Nostro Reverendissimo Cardinal Vicario, o suo Vicegerente, affinché resti eseguita la suddetta sospensione.

§. 21. » Ingiungiamo intanto, e strettamente incarichiamo Monsig. Uditore Generale *pro tempore*, che nella discussione, e risoluzione delle Cause Criminali si abbia sempre dal suo Tribunale tutto il rispetto, che si deve a i Vescovi, ed altri Ordinarij; e che perciò non così facilmente si venga a condannare le Curie Ecclesiastiche al risarcimento de' danni, e delle spese; ma quante volte dal Processo informativo risultino indizj sufficienti alla Cattura, la Congregazione si astenga da simili condanne, bastando tali indizj per escludere nel Giudice quella vera e propria calunnia, che si ricerca per condannarlo.

§. 22. » Molto più deve attendere, che i Ditenfori tanto in scritto, quanto in voce, si portino con tutta modestia non solo fra di loro, ma ancora e molto più in rapporto a i Giudici, ed altri Ministri di dette Curie Ecclesiastiche; E nel caso, che alcuno contravenga, a lui specialmente raccomandiamo di punirlo severamente, o con sospenderlo dalla facoltà di attitare, e scrivere nel suo Tribunale, o anche con procedere alla carcerazione, fattane parola nella piena Congregazione.

§. 23. » Finalmente ricordiamo al medesimo Monsig. Uditore, che insista ed invigili sopra la puntuale ed esatta osservanza delli Regolamenti da Noi dati nel Nostro Moto proprio delli 12. Maggio 1749. inserito e confermato nella detta Bolla, che incomincia *Iustitia gladium*, e specialmente in quella parte, che riguarda la tassa degli emolumenti, che possono giustamente esserger da i Giudici, e Notarij per gli Atti Criminali; e che in questa parte non si fidi punto de' Ministri, e Notarij del suo Tribunale, quali si lasciano facilmente sedurre dall'avidità di maggior lucro, ma di quando in quando ne senta ex Officio, e ne interroghi egli stesso i Curiali; e venendo

» ad iscoprire, che qualcuno abbia contravenuto, proceda onninamente alle pene comminate in esso Moto proprio; essendo così mente, e volontà Nostra espressa.

§. 24. » Volendo e decretando, che alla presente Cedola di Moto proprio, benchè non esibita, ne registrata in Camera, e ne' suoi Libri, non possa mai darli ne opporsi di surrezione, orrezione, ne d'alcun'altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, ne che mai sotto tali, o altri pretesti, quantunque validi, validissimi, e giuridichi, anche di Jus quesito, e pregiudizio del Terzo, possa essere impugnata, moderata e rievocata, ridotta ad viam Juris, o concedersi contro di essa l'apertione Oris, o altro qualunque rimedio: E che così, e non altrimenti debba sempre, ed in perpetuo giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi da qualsivoglia Giudice e Tribunale, benchè Collegiale, Congregazioni, anche de' Reverendissimi Cardinali, Camerlengo di Santa Chiesa, Tesoriere, Rota, Camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giurisdizione di definire, ed interpretare in contrario: Dichiarando Noi fin d'adesso preventivamente nullo, irritato, ed invalido tutto ciò, che da ciascuno di essi con qualsivoglia autorità scientemente o ignorantemente fosse in qualunque tempo giudicato, o si tentasse di giudicare contro la forma e disposizione della presente Nostra Cedola di Moto proprio; quale vogliamo, che vaglia, e debba avere sempre ed in perpetuo il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore, colla semplice Nostra sottoscrizione, benchè non vi sieno state chiamate, sentite, o citate qualsivoglia Persone, ancorchè privilegiate, e privilegiatissime, Ecclesiastiche, e Luoghi Pii, che avessero, o pretendessero avere interesse nella presente Nostra disposizione, e che per comprenderla fosse bisogno di special menzione.

§. 25. » Non ostante la Bolla di Pio IV. Nostro Predecessore *de Registrandis*, la Regola della Nostra Cancellaria *de jure quasi non tollendo*, e non ostanti ancora tutti, qualsivoglia Chirografi, Brevi, Ordinazioni, e Costituzioni Apostoliche Nostre, e de' Nostri Predecessori, Bandi, & Editti, in virtù d'essi, & in qualunque altro modo emanati affissi, e pubblicati, Leggi, Statuti, Riforme, stili, usi, consuetudini, e qualunque altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario: Alle quali tutte e singole, avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserito, e registrato, e supplendo colla pienezza della Nostra Potestà Pontificia ad ogni vizio, e difetto qualunque sostanziale, e formale, che vi potesse intervenire; per questa volta sola, e per la piena e totale esecuzione di quanto si contiene nella presente Nostra Cedola di Moto proprio, amplamente, ed in ogni più valida forma deroghiamo.

» Dato dal Nostro Palazzo di Monte Cavallo questo dì 14. Settembre 1753.

BENEDICTUS PAPA XIV.

§. 26. Cum autem præmissa omnia ad augendam dignitatem dicti Tribunalis Auditoris Generalis Causarum Curie Camerae Nostrae Apostolicæ, simulque ad rectam in eo iustitiæ administrationem futuris temporibus afferendam, opportuna & apta fore conspiciamus; ne eadem ullo unquam tempore debitæ fraudentur effectibus; Nos eandem præinsertam Schedulam, omniaque

Clasura Chirographi.

Subscriptio Pontificis.

Bulla Chirographum confirmat. & illi observantiam præcipit

Eriamsi haberi-
retur Inqui-
situs per Ur-
bem, non per-
mittatur Mis-
sam celebrareCuria Tribu-
nalis, a quo
appellati est,
non facile
condemnari
debet ad dan-
da & expen-
sas.Modus a De-
fensoribus in
scribendo a-
gendus &
servandus.Alie leges
observandæ
præsertim
circa Taxam
Iudicium &
Notariorum.

1753.

1753.

& singula in ea contenta & expressa, & a Nobis per eam, ut praefertur, sancita, voluta, & ordinata, Motu, scientia & potestatis plenitudine paribus, harum litterarum Nostrarum tenore confirmamus, & approbamus, eisque perpetuum & inviolabile praesentis Nostrae perpetuo valiturae Sanctionis robur & firmitatem adjicimus; atque iterum & ex integro ea omnia & singula, in omnibus & per omnia, juxta praesentem Schedules seriem, continentiam, & tenorem, eadem Apostolica auctoritate statuimus, volumus, & ordinamus; eademque ab iis, ad quos spectat, & pro tempore spectabit in futurum, perpetuo observari & exactissime impleri jubemus, atque praecipimus.

§. 27. Mandantes propterea dilectis Filiis, Nostro, S. R. E. Cardinali Camerario, dictoque Causarum Curiae Camerae Apostolicae Auditori Generali, ejusque Assessores, & Auditoribus, ac Locumtenenti in Criminalibus, pro tempore existentibus & futuris, aliisque, ad quos pertinet, seu pertinebit in posterum, ut praemissa omnia & singula observent, ac ab omnibus, ad quos spectat, & quaecumque spectabit, exactissime observari faciant; inobedientes vero opportunis juris & facti remediis coercerent & compescant, tam ex Officio, quam ad instantiam Advocati Pauperum, Procuratoris Fisci, Commissarii Camerae, & Procuratoris Pauperum pro tempore existentium, seu Partis querelantis, & aliorum, quorum interest; omni & quacumque appellatione, sive recurfu, adversus praemissorum observantiam & executionem forsitan interponendis, omnino postpositis, & remotis.

Clauſula pro
praemissorum
firmitate.

§. 28. Ac decernentes praesentem Schedules, necnon praesentes Nostram Litteras, perpetuo validas, firmas, & efficaces esse & fore, ac, quibuscumque juris seu facti defectibus, qui adversus illas quovis modo, seu quavis ex causa opponi, seu objici possent, minime refragantibus, suos plenarios & integros effectus sortiri, & obtinere; easque propterea, omnibus & singulis impedimentis penitus rejectis, ac nequaquam attentis, ab illis, ad quos spectat, & pro tempore quomodolibet spectabit, sublata praefatis omnibus, aliisque quibuslibet aliter statuendi & interpretandi facultate, inviolabiliter & inconcusse observari debere: Ac irritum & inane decernentes, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deroſatio
contrariis.

§. 29. Non obstantibus omnibus iis, quae in ipsa praesentem Schedules non obtinere volumus, & quibusvis aliis Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ejusdemque Tribunalis facultatibus, stylis, usibus, & consuetudinibus etiam immemorabilibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœ-
nalis.

§. 30. Nalli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Nostrae confirmationis, approbationis, roboris adjectionis, sanctionis, ordinationis, iussionis, praecipii, mandati, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire: Siquis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. Pont.
Anno 14. die
prima Octo-
bris 1753.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio, Kalendis Octobris, Pontificatus Nostri Anno Quartodecimo.

D. Cardinalis Passioneus.

J. Datarius.

V I S A

De Curia J. C. Boschi.
Loco + Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

Terra Sublaci aliaque Oppida, & loca, intra ditionem Ecclesiasticam sita, Monasterio S. Scholasticae Sublacen. antea subiecta, a temporali dominio & jurisdictione Monasterii praefati, & Abbatum eximuntur, & Camerae Apostolicae, quoad temporalem hujusmodi jurisdictionem & dominium, applicantur & incorporantur, praeservatis Monasterio ac Abbatibus jurisdictione spirituali, necnon e-molumentis a praefata temporali jurisdictione promanantibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

COMMENDATAM Nobis una cum Suprema Ecclesiae & Republicae administratione omnium Populorum Apostolicae Sedis temporali Dominio subditorum felicitate pro viribus promovere cupientes; quum hanc potissimum ex eo pendere non ignoremus, ut optima regiminis forma inter illos stabilatur, per quam in mutua animorum concordia, ab omni tumultu, rixa, & perturbatione remoti, & in debita erga eandem Apostolicam Sedem fide ac devotione, continentur; nec alias omisimus, nec unquam omitendum Nobis esse censuimus, ad saluberrimum hujusmodi finem obtinendum, providentiae Nostrae studia, & potestatis Nobis tradita plenitudinem interponere, ubicumque rerum necessitatem id postulare noverimus, & ad propositum publicae utilitatis augmentum opportune expedire.

Pontificis cu-
ra, ut S. R. E.
Subdici in re-
cto ordine, &
mutua con-
cordia perfi-
cantur.

§. 1. Huic autem instituto Nostro, & recti regiminis rationi deesse Nobis videretur, nisi nunc temporali gubernio Terrae Sublaci, aliarumque Terrarum, Castrorum, & Locorum intra fines temporalis Ditionis S. R. E. consistentium, & a Monasterio, Abbatia nuncupata Sanctae Scholasticae Sublacen., Ordinis Sancti Benedicti, Nullius Dioecesis in Districtu Urbis, dependentium, quod quidem variis perturbationum generibus & saepe alias, & Pontificatus etiam Nostri tempore non femel agitatae fuisse doluimus, paternam sollicitudine consuleremus.

Peculiaris
providentia
requiritur pro
locis Mona-
sterio Subla-
cen. in tem-
poralibus
subiectis.

§. 2. Cumque Monasterium praedictum, quod bonae memoriae Joannes Baptista, dum viveret, Episcopus Albanensis Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis Spinola nuncupatus in Commendam ad sui vitam ex concessione & dispensatione Apostolicis obtinebat, illius Commenda per obitum dicti Joannis Baptista Episcopi & Cardinalis illius ultimi possessoris Commendatarii cessante, vacaverit, & vacet adhuc ad praesens; facile Nobis fuit, hujusmodi vacatione durante, cognoscere, dictam Sublaci Terram, cum aliis praedictis Terris, Castris, & Locis ab eodem Monasterio dependentibus, quae haecenus non solum spirituali, verum etiam temporali dicti Monasterii, illiusque Abbatis seu Commendatarii pro tempore existentis, jurisdictioni immediate subiectae atque subiecta extiterunt, non alia meliori & magis proficua gubernii forma regi posse, nec Hominum sibi degentium tranquillitati & commodis melius provifum fore, quam si eadem Sublaci, & alia Terra, Castra, & Loca praedicta, praevia illarum & illorum a dicto Monasterio, illiusque Abbate, seu Commendatario hujusmodi, quoad temporalem in illis jurisdictionem, dimembratione & segregatione, immediato Sedis & Camerae Apostolicae dominio perpetuo subicerentur, & annecterentur.

Nec alia ma-
gis idonea di-
gnoscitur
quam eorum
subiectio im-
mediate ju-
isdictioni Se-
dis Apostoli-
cae.

1753.

Ideo Pont. separata à dicto Monasterio jurisdictione in Sublaci, aliisque Terris in statu Ecclesiastico consistit.

Præservata tamen Jurisdictione Ecclesiastica, ac jure venandi, & piscandi, ac etiam Jurisdictione temporali in Locis extra Ditionem Sanctæ Sedis.

Ac Jurisdictionem temporalem separatam, cum universo Sanctæ Sedis immediato temporali dominio consolidat.

§. 3. Habita igitur super his diligenti consideratione, ac omnibus & singulis maturè pensatis, Motu proprio & ex certa scientia, deque Apostolica potestatis plenitudine, prædictam Terram Sublaci, cum aliis Terris, Castris, & Locis hujusmodi annexis, & a sæpedito Monasterio dependentibus, ut præfertur, intra tamen fines præfatæ Ditionis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ sitis, quæcumque hæctenus temporali simul & spirituali jurisdictioni, ac forsan proprietati, directo dominio, & superioritati dicti Monasterii, illiusque Abbatis & Commendatarii præfati, subiectæ & subiectæ extiterunt, quarum & quorum omnium & singularum ac singulorum denominationes & vocabula, cum earum & eorum situationibus, Territoriis, eorumque extensionibus & confinibus, præsentibus pro expressis & singulariter nominatis & specificatis haberi volumus, (salvis tamen integrè, & absque ulla diminutione, ac in perpetuum dicto Monasterio, illiusque Abbati, seu Commendatario pro tempore existenti Jurisdictione Ecclesiastica & spirituali super prædictâ Sublaci, aliisque Terris, Castris, & Locis annexis & dependentibus prædictis, illarumque & illorum Clero & Populo; ac salvo etiam privilegio & jure privato tam venandi, quam piscandi, eodem modo, quo Abbates dicti Monasterii Commendatarii pro tempore existentes hujusmodi privilegio ac jure gavisi sunt, & gaudere consueverunt; nec non salvâ jurisdictione spirituali simul & temporali, ac proprietate, dominio, & superioritate super qualibet alia Terra, ac quolibet alio Castro, & Loco, extra Ditionem temporalem ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ sita, ac sito, & ab eodem Monasterio quomodolibet dependente), ex nunc, & de cætero, ac perpetuis futuris temporibus, quoad temporalem in illis jurisdictionem, ab ejusdem Monasterii ejusque Abbatis, & Commendatarii pro tempore existentis jurisdictione, ipsarum tenore præsentium, separamus, dividimus, & disjungimus; prædictamque Sublaci, aliasque Terras, Castra, & Loca hujusmodi, quoad dictam temporalem in illis jurisdictionem, ad præfatam Sedem, & Cameram Apostolicam, earumdem præsentium vigore, avocamus, eique perpetuò applicamus, appropriamus, & incorporamus, ac cum supremo ejusdem Sedis & Cameræ dominio, & reliqui illius immediata temporali Ditione consolidamus.

§. 4. Decernentes, omnimodam temporalem jurisdictionem, nec non proprietatem, seu directum dominium, ac etiam superioritatem super dictâ Sublaci, aliisque Terris, Castris, & Locis, ut præfertur, separatim, divisim, & disjunctis, deinceps & perpetuo penes Sedem & Cameram prædictam residere debere, neque prædictum Monasterium, ejusque futuros Abbates, & Commendatarios, aliquod jus & actionem aliquam super illis habere, aut præterdere posse; ad quorum effectum omnes & singulas utriusque sexus Personas ex prædictâ Sublaci, aliisque Terris, Castris, & Locis hujusmodi oriundas, & in eis respectivè degentes, præsentibus, & futuras, ab omni jurisdictione, potestate, auctoritate, subjectione, dominio, gubernio, & superioritate temporali Abbatis & Commendatarii dicti Monasterii pro tempore existentis, ejusque Officialium & Ministrorum, ac à qualibet vassallagii, clientelæ, fidelitatis, & cujuscumque alterius servitutis, ratione temporalis jurisdictionis tantum debitorum, præstatione; ita ut Personæ, ut præfertur, oriundæ, & inibi degentes, deinceps quoad temporale regimen & gubernium, aliaque præmissa, non alium, quam Romanum Pontificem pro tempore existentem, ac Sedem & Cameram

prædictam, recognoscere, eique parere debeant, etiam perpetuò liberamus, eximimus, & absolvimus.

§. 5. Et quoniam alia quædam intra fines prædictæ Ecclesiasticæ Ditionis forsan existunt Terræ, seu Castra, & Loca jurisdictionalia, a proprietate ac directo dominio seu superioritate ejusdem Monasterii dependentia, quæ ab aliquibus in feudum, vel censum, & recognitionem tenentur, & possidentur; Si quando illa & illa, ob non solum canonem, censum, aut recognitionem, seu ob servitia non præstita, aut pacta non servata, vel ob lineam finitam, aut alio quovis titulo & capite, jam nunc devoluta esse, aut in posterum devolvi contingat; Nos illas, & illa, quæ scilicet intra prædictæ Ditionis fines dumtaxat, ut præfertur, existant, quoad directum dominium & temporalem jurisdictionem hujusmodi, non amplius ad dictum Monasterium, sed ad ipsam Sedem & Cameram Apostolicam, ex nunc prout ex tunc, perpetuo devolvi & reverti, & ex tunc prout ex nunc devoluta censei, volumus, statuimus, & declaramus.

§. 6. Cætera verò non jurisdictionalia bona, seu jura, & prædia rustica aut urbana, in dictis Terris, Castris, & Locis, quoad temporalem jurisdictionem, ut præfertur, separatim, ac respectivè applicatis, & incorporatis, illorumque Territoriis, existentia, quæ aliàs a dicti Monasterii Abbatibus & Commendatariis in emphyteusim, seu livellum, aut locationem, vel alio titulo, aut nomine, quibusvis Personis concessa, vel aliàs ex juribus ejusdem Monasterii possessa dignoscantur, si quancumque ex quovis capite devolvi contingat, aut etiam si eadem ob delictum Fisco subjienda & applicanda forent, volumus & declaramus, eidem Monasterio, ejusque Abbati & Commendatario pro tempore existenti, quoad directum & utile dominium, perpetuo reservata esse censei; adeoque eadem pro tempore ad Monasterium ipsum, ejusque Abbatem & Commendatarium, devolvi & reverti statuimus & decernimus.

§. 7. Quod si, circa aliqua bona hujusmodi, ex statutaria forsan dispositione, seu ex contractu, aut privilegio, vel aliàs, id juris obtineat, ut Vassallis ejusdem Monasterii dumtaxat in emphyteusim, livellum, aut censum concedi, aut locari, vel in favorem eorundem renovari soleant, aut debeant: Volumus, & statuimus, ut posthac eisdem, non amplius ut Vassallis ipsius Monasterii, sed tanquam eorundem Terrarum, & Castrorum seu Locorum originariis, & incolis, Nobis, ac dictæ Sedi, & Cameræ Apostolicæ subiectis, Nostriisque, & Successorum Nostrorum Vassallis, servatâ tamen in reliquis omnibus formâ in similibus concessionibus, locationibus, & renovationibus servari solitâ, concedi, locari, & respectivè renovari pergant.

§. 8. Cæterum omnes, & singulos dicti Monasterii fundos, agros, vineas, domos, palatia, aliaque bona, fructus, redditus, & proventus, flumina, rivos, ac molendina, & Fullonicas, Juraque universa, & emolumenta in illis, & ex illis percipi solita, canones etiam, census, recognitiones, laudemias, regalias, vectigalia, portoria, decimas, præstationesque reales, aut pecuniarias, seu personales, quæcumque in dictis Terris, Castris, & Locis, ab eodem Monasterio, ut præfertur, separatim, ac respectivè applicatis, & incorporatis, ac etiam ut supra devolvendis, consistunt, seu ex eisdem, vel ex personis ibidem degentibus, non in vim solius jurisdictionis temporalis, ejusque exercitii, sed vigore statutorum, aut conventionum, vel privilegiorum, seu consuetudinum dicti Monasterii, percipi, & solvi

Bona jurisdictionalia dicti Monasterii a iis in censu concessa, in casu devolutionis, eidem Sanctæ Sedi applicat.

Bona vero non jurisdictionalia, in simili casu Monasterio adjudicat.

Bona per Monasterium originariis concedenda, eidem sed non uti subditis Monasterii, concedi debere declarat.

Decernitur omnia bona & fructus Monasterio, non ratione temporalis jurisdictionis spectant, ad illud ut antea pertinere debere.

conferunt, nullatenus sub præfati separatione, divisione, dismembratione, ac respectivè applicatione, appropriatione, & incorporatione comprehendi, sed eidem Monasterio, futurisque pro tempore illius Abbatibus, & Commendatariis similiter perpetuo reservata esse, & ceteri; ita ut prædicti Abbates, & Commendatarii illis omnibus uti, frui, & gaudere, dictisque fructus, redditus, proventus, præstationes, & emolumenta quæcumque, & undecumque, præterquam ex dicta temporali jurisdictione, & illius exercitio provenientes, & provenientia, percipere, exigere, & levare, ac in suos dictique Monasterii usus, & utilitatem convertere, liberè, & licitè perpetuò possint, & valeant, prout alii ejusdem Monasterii Abbates, & Commendatarii hætenus potuerunt, ac etiam debuerunt, & fecerunt; earundem præsentium tenore decernimus, & expressè declaramus.

Emolumenta temporalis jurisdictionis scilicet exprimitur, & eorum usum præscribendum, sibi reservat.

§. 9. Ne autem futuris temporibus dubitari aut contrahere contingat, quam ex dictis emolumentis, seu præstationibus, aliisque proventibus, & redditibus, ex jurisdictione temporali prædicta, ejusque exercitio proveniant, & consequenter sub præfati dismembratione, separatione, & applicatione comprehensa, vel contra eisdem Monasterio, ac Abbatibus, & Commendatariis reservata sint, & ceteri debeant; simulque pateat, qua lege ac methodo dictarum Terrarum, Castrorum, atque Locorum regimen atque gubernium in temporalibus deinceps procedere & administrari; & quæ ratione occurrentes expensæ ac sumptus pro eodem temporali gubernio & regimine, exigantur, supportari, & erogari debeant; Nos ipsi hæc omnia in peculiari Scheda Nostri Motus proprii, eadem infra scriptâ die Nostri manu signata, latius declaravimus, & opportunè præscripsimus; quam quidem Schedulam, uti partem integram præsentium, & tanquam iisdem præsentibus de verbo ad verbum insertam haberi volumus, & juxta declarationes in eadem expressas, quoad præmissa, judicari & ceteri, atque omnia & singula in eadem præscripta & ordinata plenissimè adimpleri, ac perpetuò observari præcipimus & mandamus.

Clausula pro præmissorum firmitate.

§. 10. Denique tam præsentibus Litteras, quam dictam Schedulam & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo, quod quicumque in præmissis aliquid interesse habentes, seu habere prætendentes ad id vocati, citati, & auditi non fuerint, seu causa, propter quas eadem præsentibus emanaverint, satis adductæ & verificatæ non fuerint, aut ex quovis capite & titulo, etiam læsionis, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, in jus vel controversiam vocari, aut ad terminos juris reduci minime posse; Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, & Camera Apostolicæ prædictæ Clericos, ac ejusdem Camera Thesaurarium Generalem, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiti debere: Et quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Derogatio contrariis.

§. 11. Non obstantibus præmissis, & quatenus opus sit, fel. rec. Symmachi, & Pauli Secundi, & aliorum de rebus Ecclesiæ non alienandis, nec non Joannis VII., Gregorii IV., Nicolai I., Joannis X., Benedicti VI., Benedicti VIII., Honorii III., Gregorii IX., Alexandri IV., Bonifacii etiam IX., ac forsitan aliorum, super temporali jurisdictione dicti Monasterii, illiusque Abbatis, & Commendatarii pro tempore existentis, Roma-

norum Pontificum Prædecessorum Nostrorum, Constitutionibus Apostolicis, etiam in Synodalibus, Provincialibus, generalibusque Conciliis editis, ac unâ, de jure quæsito non tollendo, & alterâ, de dismembrationibus & applicationibus committendis ad partes, vocatis quorum interest, Nostri, & Cancellariæ Apostolicæ Regulis, necnon dicti Monasterii fundatione, & donationibus ei forsitan factis, & quorumvis Piorum Testatorum dispositionibus, dictique Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis & consuetudinibus: Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris, quæcumque etiam Apostolica auctoritate & liberalitate, eidem Monasterio, illiusque Abbatibus, Superioribus, Conventui, & Personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, per quoscumque etiam Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, & Sedem prædictam, etiam ad Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum quorumcumque Principum instantiam, seu illorum contemplatione & intuitu, etiam motu simili, ac consistorialiter, vel aliis quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis; quibus omnibus & singulis, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro plenè & sufficienter expressis habentes; ad præmissorum effectum, latissimè, & plenissimè, ac specialiter & expressè harum serie derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 12. Volumus autem præsentibus Nostri Litteras ad formam Constitutionis recol. mem. Pii PP. IV., in Camera Apostolica, illiusque Libris registrari, ac earum exempla ad Valvas Ecclesiæ Sancti Joannis Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, aliisque Locis solitis & consuetis Urbis, appendi & publicari debere. Ipsarum verò Litterarum exempla, etiam impressa, manu alicujus Notarii publici subscripta, & Sigillo cujuscumque Curie Ecclesiasticæ, aut Personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ obsignata, eademque fidem promereri, quæ ipsis præsentibus præstaretur, si originaliter exhibitæ forent vel ostensa.

Pont. mandat præsentem Constit. in Camera Apost. registrari & publicari, ac transumptis illius si dem haberi.

§. 13. Nulli ergo omnino Hominum liceat, paginam hanc Nostrearum separationis, divisionis, disjunctionis, avocationis, applicationis, appropriationis, incorporationis, consolidationis, liberationis, exemptionis, declarationis, statuti, præcepti, mandati, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Sanctio penalis.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio, Septimo Idus Novembris, Pontificatus Nostri Anno Quartodecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA
De Curia J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 26. Novembris 1753.

Sub-

Dat. Pont. Anno 14. die 7. Novembris 1753.

Sublequitur Declaratio, quænam sint jura & Emolumenta ex temporalis jurisdictione promanantia, quæque onera ex hujusmodi emolumentis sint imposterum sustinenda.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio &c.

Moto proprio, in cui dichiarati, quali sieno i diritti e rendite della Giurisdizione temporale.

AVENDO Noi sotto questo medesimo giorno separati, divisi, e dismembrati dalli due Monasterj del Sagro Speco, e di Santa Scolastica di Subiaco, dell'Ordine di S. Benedetto, e dagli Abbati Commendatarj pro tempore, il dominio, governo, e giurisdizione temporale della Terra di Subiaco, e de' Castelli, e Luoghi Giurisdizionali da essa dipendenti, con tutti i proventi e rendite, che derivano da detta Giurisdizione temporale, e quelli e questi appropriati, applicati, ed incorporati in perpetuo alla Nostra Camera Apostolica, salva però sempre a suddetti Abbati Commendatarj la Giurisdizione Ecclesiastica e Spirituale, la Privativa della Pesca, e della Caccia, e salva ancora qualunque sorta di rendite, ed emolumenti non provenienti dalla sola giurisdizione, e governo temporale, come più largamente apparisce dalle Nostre Lettere Apostoliche sopra ciò spedite sub Plumbo; Ed essendoci in dette Lettere riservati di dichiarare, mediante la presente Cedola di Nostro Moto proprio, quali sieno li diritti, rendite, e proventi derivanti dalla detta Giurisdizione temporale; come si abbiano in avvenire da governare quanto al medesimo temporale le dd. Terre, Castelli, e Luoghi dell'Abbazia; e come si debba supplire alle spese occorrenti per lo stesso governo temporale. Quindi è, che avendo qui per espresso, e di parola in parola inserito l'intero tenore di dette Nostre Lettere Apostoliche, e volendo che questa Nostra Cedola si abbia e debba averse come parte integrante delle medesime: Di Nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della Nostra Sovrana Potestà, decretiamo, e dichiariamo, che i diritti, rendite, e proventi derivanti da detta Giurisdizione temporale sono:

Sono ridotti principalmente a cinque capi, e quali siano.

In primo luogo: Il Provento & affitto della Cancelleria, e Cancellerie Civili e Criminali dei Tribunali Laici, e degli Archivj, che attualmente sono, o potranno stabilirsi in avvenire in qualunque Terra e Luogo dell'Abbazia.

Secondo. La facoltà di deputare il Governatore di Subiaco, e i Giudici Subalterni d'ogni Luogo dell'Abbazia, e di esigere da essi Giudici Subalterni gli emolumenti, ch' erano soliti di pagare per la Spedizione delle Patenti; In ordine a che, trovandosi presentemente affittato, per l'affitto fattone dal defunto Abate Commendatario, alla Comunità della Cameraia il pascolo della montagna di Camposecco, per annui scudi duecento, con la facoltà di nominare il Podestà dell'istessa Terra; vogliamo, che si detragga dal detto affitto, e che tanto meno corrisponda quella Comunità al futuro Abate, quanto importa l'emolumento della patente della suddetta Podesteria, misurandolo e regolandolo da quello, che per la medesima è stato solito altre volte di pagarsi.

Terzo. Le carceri situate in mezzo la Terra di Subiaco vicino alla piazza, con l'abitazione annessa per uso dei Birri, con tutti i suoi stigli, e utensili, che dovranno servire per il Tribunale del Governo laicale; restano per uso e comodo del Tribunale Ecclesiastico le carceri esistenti nella Rocca e Palazzo spettante all'Abate Commendatario, al quale però dovrà darli liberamente anche l'uso, e comodo di dd. carceri laicali vicine alla piazza; fino a tanto che avrà fatto accomodare ed assortire degli stigli necessarj le suddette carceri della Rocca.

Quarto. Il Provento de' danni dati: quale vogliamo, che si regoli, tanto rispetto all'applicazione delle pene, quanto rispetto alla cognizione delle Cause, a tenore di quanto si prescrive colla Nostra Costituzione, che incomincia: Inveterata Republice incommoda: dei 25. Gennaio 1751.; non obstante che le Comunità dell'Abbazia nulla paghino in Camera per il provento delle suddette pene.

Quinto. Finalmente la Posta delle Lettere: volendo Noi, che questa non più camini, come caminava per lo passato, per mezzo d'un Postiglione deputato dall'Abate Commendatario, e stipendiato per la maggior parte da dd. Comunità, mediante una certa annua contribuzione; ma che resti, e si unisca con tutte le altre Poste del Nostro Stato Ecclesiastico, sotto l'appalto e disposizione del Generale delle Nostre Poste: Cosicchè le dette Comunità, e ciascuna di esse, rimangano in avvenire affatto libere da detta contribuzione, e ciascheduno, che in Roma o in Subiaco vorrà riscuotere le sue lettere, debba pagarne il porto, secondo la Tariffa stabilita tra la Nostra Camera, e il detto Generale delle Poste. Vogliamo però e dichiariamo, per quiete e indennità degli Abitanti & Uomini dell'Abbazia, che volendosi ne' giorni fuori di Posta mandare da qualunque Particolare Lettere o Pieghi per espresso, o per mezzo di qualche Vetturale, o di altri; niuno possa essere per ciò molestato, nè dal suddetto Generale delle Poste, nè da' suoi Subappaltatori o Ministri.

§. 2. Siccome dunque abbiamo separato, e separiamo dall'Abbazia tutto quello, ch' è frutto ed emolumento della giurisdizione temporale, così per la dovuta corrispettività vogliamo, che sieno sgravati, e liberati la medesima Abbazia e li suoi Abbati Commendatarj pro tempore, di tutto quello, ch' è peso dell' istessa giurisdizione; onde non saranno essi in avvenire più obbligati a pagare il salario del Governatore di Subiaco, del Bargello, e Birri, e degli altri Ufficiali del Tribunale Secolare; ma dovranno unicamente soccombere a quelle spese, che saranno necessarie per l'esercizio della Giurisdizione Ecclesiastica, e servizio del loro Tribunale Abbaziale. E perchè questi stessi frutti, ed emolumenti derivanti dalla giurisdizione temporale, che abbiamo, come sopra, separati, e incamerati, li cediamo in perpetuo ed applichiamo fino da ora al Corpo delle Comunità della suddetta Abbazia; Quindi è che dovranno pensare in avvenire le Comunità medesime a sopportare i pesi dell'istessa giurisdizione: consistenti nel pagamento di scudi cento annui al Governatore di Subiaco; scudi trecento al Bargello, con l'obbligo di tenere al suo servizio undici Birri, a quali dovranno somministrarsi i soliti utensili, quando sono in giro per servizio di giustizia dei luoghi dell'Abbazia; scudi ventiquattro al Procuratore de' Poveri, ch' è obbligato a difendere i Carcerati; scudi nove e bajocchi sessanta al Mandatario; scudi tre e bajocchi sessanta per provvedere giornalmente i Carcerati di acqua; scudi otto e bajocchi sessanta per il Cappellano, che deve celebrare in ogni Festa la Santa Messa nella Cappella delle Carceri; e scudo uno per la cera in servizio della suddetta Cappella, nella istessa giusta appunto, che si è consumato fin' ora: Al qual effetto, se mai per avventura non corrispondessero li frutti & emolumenti come sopra incamerati, e rispettivamente ceduti, al pieno dei divisi pesi, vogliamo, che sieno tenute a supplire con la dovuta proporzione a tutto quello, che mancherà, le Comunità dell'Abbazia suddetta; le quali potendo all'incontro sollevarsi, come ci è noto, da molti pesi, che soffrivano in tempo del governo dei passati Abbati Commendatarj, non verranno perciò a risentire nessun aggravio mag-

di Abbazia
lan
mag
alio

di Abbazia
lan
mag
alio

Pesi annessi alla Giurisdizione temporale, da quali vien sgravata l'Abbazia.

Ed addossati alle Comunità, da sostenerli con li Emolumenti ceduti loro.

Con l'obbligo di supplire del proprio quando non fossero sufficienti.

Forma da osservarsi in avvenire nel governo temporale.

giore. Come pure vogliamo, che sia cura e pensiero delle stesse Comunità, il trovare e stabilire la maniera, mediante cui i salarij, e provvisoni, come sopra, assegnate agli Ufficiali, e Ministri del Tribunale del Governo, sieno puntualmente pagate di mese in mese. Finalmente tutte le Terre, Castelli, e luoghi della predetta Abbazia, vogliamo, che in avvenire si governino nella maniera, che sono state governate finora da un Governatore Generale, che risegga in Subiaco, e da altri Giudici Subalterni, chiamati Podestà, che riseggano in ogni Terra, e Castello, quali Giudici Subalterni però non avranno giurisdizione maggiore di quella, che hanno avuta per lo passato; e vogliamo ancora, che le Nostre Congregazioni della Consulta, e del Buon Governo abbiano sopra le medesime Terre, Castelli, e Luoghi quella sopraintendenza, e superiorità, che hanno, secondo le rispettive loro incombenze, e secondo le Costituzioni e Riforme Apostoliche, negli altri Luoghi del Nostro Stato Ecclesiastico immediato: per essere così mente e volontà Nostra espressa.

Conferma delle cose precedenti.

§. 3. Volendo e decretando, che alla presente Nostra Cedola di Moto proprio, benchè non esibita, nè registrata in Camera, e ne' suoi libri, non possa mai darsi nè opporsi di surrezione, orrezione, nè alcun altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, anzi vogliamo, che vaglia, e debba aver sempre ed in perpetuo il suo effetto, esecuzione, e vigore, colla semplice Nostra Sottoscrizione, benchè non vi sieno stati chiamati, sentiti, o citati li detti due Monasterij del Sagro Speco, e di Santa Scholastica di Subiaco dell'Ordine di S. Benedetto, e gli Abbati Comendatarj pro tempore, ed altre qualsivieno persone, ancorchè privilegiate e privilegiatissime, che vi avessero o pretendessero avervi interesse, e che per comprenderle fosse bisogno di special menzione: Non ostanti la Bolla di Pio IV. Nostro Predecessore de registrandis, la regola della Nostra Cancelleria de jure questuo non tollendo, e qualsivieno altre Costituzioni, ed Ordinazioni Apostoliche Nostre, e de Nostri Predecessori, Leggi, Statuti, Riforme, Stili, Usi, Consuetudini, e qualunque altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario; alle quali tutte e singole, avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserito, e registrato, e supplendo colla pienezza della Nostra Potestà Pontificia ad ogni vizio, e difetto quantunque sostanziale, e formale, che vi potesse intervenire, per questa volta sola, e per la piena e total esecuzione di quanto si contiene nella presente Nostra Cedola di Moto proprio, ampiamente ed espressamente deroghiamo.

Deroghè.

Data 7. Novemb. 1753. del Pontificato 14.

Dato dal Nostro Palazzo Apostolico di Monte Cavallo questo dì 7. Novembre 1753.

BENEDICTUS PP. XIV.

Congregationis Cameralis Decreta, quibus privilegia liberæ extractionis, & exemptionis a Datis, aliisque oneribus, in Ducatu, & Provincia Ferrariæ, prævio accuratissimo examine, vel approbata fuerant, vel rejecta, vel super iidem moderatio aliqua implorata, iterato confirmantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

CIRCUMSPECTA Romani Pontificis providentia generales quidem leges publico bono latas atque statutas ita opportune temperare non recusat, ut peculiaria privilegia in privatorum commodum justis de causis Apostolica liberalitate concessa, in suo robore manere permittat; Sed simul etiam sollicitè cavere non negligit, ut si quod vitium in hujusmodi Privilegiorum Titulo adsit, si forte eadem in usu ad personas vel bona in ipsis non comprehensa indebite extendi comperiantur, seu alias præscripti eorum limites, & conditiones iidem adjectæ nequaquam serventur, vel denique si quid in primæva eorum concessione inconsultè largitum fuisse dignoscatur; omnia quamprimum ad æquitatis & justitiæ terminos redigantur, prout, diligenti & maturo præmissis examine, rationi consentaneum, & ad Reipublicæ salutem, & Cameræ Apostolicæ indemnitate expediens fore judicatur.

§. I. Cum itaque Nos alias, dum plerisque Civitatibus atque Provinciis temporali Nostro & Apostolicæ Sedis dominio subiectis, perpetuam commercii libertatem, quoad plura rerum genera, sub certis provisis legibus & conditionibus, per Nostram Constitutionem, decimo quinto Kalendas Augusti anno millesimo septingentesimo quadragesimo octavo editam, indulimus; generales tamen Predecessorum Nostrorum Constitutiones, earundem rerum ex ipso Dominio extractionem vetantes, aliasque super solutionibus vectigalium & onerum, Cameræ Apostolicæ, seu aliis, in casibus permittæ extractionis, seu respectivè pro transitu & introductione, debitorum, diversis temporibus emanatas, firmas & ratas esse voluerimus; facile intelleximus, hujusmodi Constitutionum & Legum implemento, ad communem alioquin utilitatem & æquabile Ditionis Ecclesiasticæ regimen necessario, magna & multiplicia obstacula opponenda fore, ex parte complurium five personarum, five Societatum, & Corporum, quibus extrahendi licentiæ, ac exemptionum & immunitatum privilegia, variis rationibus, titulis, & formis, a Predecessoribus Nostris concessa aut confirmata asserbantur. Itaque opportunum, seu potius necessarium duximus, singularum hujusmodi concessionum atque privilegiorum titulos, formas, atque tenores, ad accurati examinis trutinam revocare; factaque justa titulorum approbandorum atque rejiciendorum distinctione, certam præscribere regulam ac methodum, juxta quam in Congregatione Camerali de eorundem Privilegiorum subsistentia, & vigore judicari deberet. Et quoniam in Ferrariensi Ducatu & Provincia complura hujusmodi privilegia a Romanis Pontificibus Predecessoribus Nostris antiquitus concessa, seu confirmata, adesse ferebantur, de quorum firmitate, atque etiam amplitudine, aliter a præsentis Privilegiatis, aliter verò a Ministris Cameralibus, aliisque publicorum onerum Exactoribus &

XXVIII.

Privilegia non temerè abreganda, sed suis limitibus coercenda, & ad Reipublicæ Salutem moderanda.

Commercii libertas sub certis legibus concessa in universa Ditione Status Ecclesiastici.

Obtentu Privilegiorum, ultra definitos limites extendi poterat, in damnum Cameræ Apost. & Civitatum.

Ideo eorum discussio, approbatio, & prescriptio Congregationi Camerali demandata.

Creditoribus,